

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
— APJUNGĖS —
AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK
Copyright

XXXVII. Nr. 84

Redakcija: GLENMORE 5-7281

ANTRADIENIS (TUESDAY) LAPKRIČIO (NOV.) 18 D., 1952 M.

Administracija: GLENMORE 5-7068

10 CENTŲ

KODEL AMERIKIEČIAI SLEPE PRANEŠIMĄ APIE KATYNĄ

Washingtonas. — Kongreso komisija Katyno žudynėms tirti apklausinėjo buvusį kariuomenės informacijos šefą Bisselį, ar JAV slėpė žinias apie Katyno nusikaltimą.

Bissel pareiškė, kad pulk. Van Vlieto raštą apie Katyno žudynes jis gavo 1945 m. gegužės mėn. Raportą pažymėjo "labai slapta" ir padėjo į Pentagono bylas.

Kodėl jo nesklebė? — Bissel paaiškino, kad raporto paskelbimas galėjo sukliudyti JAV derybas su Sovietais ir Sovietų dalyvavimą steigiant JTO. 1945 m. vasario mėn. prezidentas Rooseveltas ir min. pirmininkas Churchillis Jaltos konferencijoje su Stalinu — pasakojo Bissel — darė biznį; Sovietai pasižadėjo nutraukti savo sutartį su Japonais ir juos

pulti iš užkalio, kad būtų trumpintas karas, nes amerikiečiai jau buvo išsėmę. Van Vliet raportą norėjom laikyti slapta, kad nepažeistume Jaltos susitarimo dvasios. Jaltos susitarime parodė, kokią brangią kainą buvom prisiryzę sumokėti Sovietams už pagalbą. Bet aš netikiu, kad ten būtų kas nors įsivaizdavęs dabartinę Rusijos padėtį. — kalbėjo liudininkas.

Komisija, kuri darbą pradėjo 1951 m. spalio mėn., liudininkus klausinėti jau baigė. Gruodžio 31 d. savo pranešimą ji įteiks kongresui.

Vietoj mirusio Ph. Murray nauja CIO pilno darbininkų unijos laisvės kovos vadovė ir prezidentė D. J. McDonald. Nuolatinio pirmininko rinkimai įvyko vasario 10 d.

Kaip Rooseveltas žiūrėjo į Katyną

Washingtonas. — Katyno žudynių komisijoje iškilo idomų smulkmenų apie JAV aukštųjų žmonių laikymąsi tų žudynių atžvilgiu. Paaiškėjo, kad Lenkijos egz. vyriausybei paprašius Katyno žudynes ištirti, jos prašymą Rooseveltas pavadinęs "nesusipratimu" ir reikalavo, kad lenkai elgtųsi daugiau žiūrėdami ateities reikalu. Kai Stalinas pranešė Rooseveltui nutraukusių santykius su Lenkijos vyriausybe Londone, Rooseveltas prašė to nedaryti. Tačiau JAV atstovas Maskvoje liudija, kad Stalinas jau seniai buvo numatęs tuos santykius nutraukti ir ieškojo tik progos.

Buvęs gubernatorius Earle pasakojo, kad jis 1944 m. buvo įteikęs prezidentui Rooseveltui Bulgarijos ir Rumunijos Raud. Kryžių liudijimus su kaltinimais sovietams dėl Katyno. Tačiau prezidentas jam atsakė: "Negali būti — tuos žmones išžudė vokiečiai ir dabar verčia kalėti rusams." Porą savaitių prieš prezidento mirtį Earle prezidentui pasakė norįs prabilėti į amerikiečius apie sovietų grėsmę, bet "prezidentas man tiesiog uždraudė kalbėti. To negana, tur būt, kad manim nusikratyti, įsakė mane iškelti į Samoją, toli nuo Rusijos." Ten jis buvo stiprioje karo cenzūros kontrolėje ir negalėjęs nieko kalbėti.

PRANCŪZAI UZ ODERIO-NEISSER SIENTAS

Paryžius. — Daladier, radiokalas, buvęs min. pirmininkas, ryšium su Amerikos prezidento rinkimais spaudoje paskelbė, kad susipratimas su Rusija dar būtų įmanomas, jeigu jiems būtų garantuotos dabartinės Oderio-Neisser sienos. "Tai yra noras Prancūzijos daugumos, ir aš noriu, kad tai būtų Amerikos vyriausybės noras, kol dar nevelu."

PRIEVARTA IMA SAVANORIUS Į LEGIONĄ

Vokietija. — Vokietijos Rheinlando - Pfalzo provincijos vidaus reikalų ministeris apkalino Prancūzijos okupacinę valdžią, kad ji 19 vokiečių jėga sugrūdusi į autobusą ir išsigubenusi į svetimšalių legioną. Jau nebe pirmas kartas vokiečiai tuo nusiskundžia. Prancūzai dėl to tyli.

Eisenhoweris lankosi pas Trumana

Washingtonas. — Eisenhoweris tuo tarpu atostogauja. Bet pas jį eina pasitarimai dėl naujos vyriausybės. Kalbėjosi dėl dalyvavimo vyriausybėje su gub. Dewey. Dewey atsisakė, laikydamas savo dabartinę pareigą labai svarbiais.

Eisenhoweris paskyrė savo stebėtoją J. W. Dodge, Detroito bankininką, prie biudžeto komisijos. Trumano vyriausybės biudžetas numatomas apie 80 milijardų. Dodge pareiškė nora biudžetą mažinti, kiek tik įmanoma.

Savo ryšininku prie Baltųjų Rūmų Eisenhoweris paskyrė sen. H. C. Lodge. Jis pareiškė, kad savo uždavinio laiko surinkti iš visų vyriausybės įstaigų informaciją. Lapkričio 18 d. skirtas Eisenhowerio apsilankymas pas Trumana. Iš Trumano pusės pasimatyme dalyvaus dar Achesonas, Lovetas ir kt.

Prekybos sekretorium Eisenhowerio vyriausybėje numatytas Walter Williams. Spaudai jis pareiškė, kad didžiausias rūpestis JAV vyriausybei yra santykiai su Rusija. Prekybos departamento uždaviniai bus sustiprinti prekybinius ryšius su Pietų Amerika ir rytais, o taip pat pakelti viduje pramonę ir sustiprinti apyvartą vidaus rinkoje.

KAIP AMERIKOS / KATALIKAI ŽIŪRI Į EISENHOWERĮ
New Yorkas. — Laikraštis "Tablet" vedamajame kalba, kad Eisenhoweris nėra stebukladaris ir negalimų dalykų neįvykdydys. Tačiau laikraštis laukia, jog Korejos karo reikalui Eisenhoweris stipriai paspaus, kad ir kiti JTO nariai įjungtų į kovą: jog kiniečių nacionalistų izoliacija Formozoje bus baigta ir jie panaudoti Korejos karui; jog bus surasta naujų priemonių sumažinti amerikiečių nuostolius. O viduje, neabejoja laikraštis, bus sustiprintas Washingtono apsiuvalymas nuo komunistų.

Maskvos partijos organas "Pravda" pirmąsyk įsidėjo atkintimus apie Eisenhowerio išrinkimą. Esą rinkimuose tauta pasisakiusi ne tiek už Eisenhowerį, kiek prieš Trumano politiką, tiek užsienio, tiek ir vidaus. Kadangi Trumanas sugalvojo Korejos karą, tai tauta esą jo politiką pasmerkusi ir trokštanti taikos.

SENATORIAI PRIEŠ JTO KOMUNISTUS

Jungtinės Tautos. — Senato pakomisė, kuri tiria komunistus, įsibrovusius į Jungtines Tautas, paskutinėje sesijoje apklausinėjo 5 asmenis. Trys iš jų atsisakė papasakoti apie savo ryšius su komunistais: — Leon Elbeson, kuris tarnauja saugumo tarnybos bibliotekoje, pasisakė esąs dabar nekomunistas, bet ar buvo anksčiau — nepasakė; Helen Kagen - Pozner, vertėja iš rusų kalbos, ir ponias A. Guest, kurios vyras yra dokumentų kontrolės skyriaus rektorius.

Sensacingiausias buvo pasisakymas Olgos Miška, kuri Jungtinėse Tautose dirba radio programos skyriaus kaip masininkė. Ji nuo 1949 m. jau turi Sovietų pilietybę, nors tarnauja kaip Amerikos pilietė. Kad galėtų iškeliauti į Rusiją, ji persikyrė su vyru. Penktasis asmuo buvo panelė Joyce Campbell, Jungt. Tautose tarnautoja vaikų globos reikalams.

Po visų parodymų pakomisės pirm. McCarran pasakė: "Jeigu JTO savo centrą laiko Jungt. Amerikos Valstybėse, tai turi išvalyti savo rūmus nuo komunistų ir jų subversyvinės veiklos." O sen. W. Smith, pakomisės narys, pridėjo: "Jeigu JTO negali bendradarbiauti su JAV apsiuvalant nuo šnipų ir sabotažininkų, ji neturi savo buveinės laikyti Amerikoje."

SEKRETORIUS ATSISTATYDINO, PATAREJAS NUSIZUDE

Jungt. Tautos. — Po gen. sekret. Lie atsistatydinimo naujausia sensacija Jungt. Tautose tarp tuščių kalbų apie Korejos taiką — Abraomo H. Fellerio, JTO vyriausio teisės patarėjo ir Lie asmeninio advokato, nusizudymas.

Tai įvyko lapkr. 13 d. jo paties būte. Jis pasakė žmonai, kad nusizudys, ir šoko pro langą iš 12 aukšto. Nusizūdė, manoma, ryšium su senato komisijos veikla prieš komunistus

VOKIETIJOS ĮUNGIMAS Į VAKARUS ATIDEDAMAS

Bonna. — Sutartis su sąjungininkais dėl Vokietijos įjungimo į Vakarų gynybą gali būti vėl atidėta. Vokietijos socialdemokratai paskelbė, kad sutartis priešinasi konstitucijai. Tad prezidentas perdavė apsvaistyti teismui. Teismas paskelbė savo posėdžius kaip tik tuo metu, kai parlamentas turėjo svarstyti patvirtinimo klausimą. Sutarties svarstymas parlamente greičiausiai bus paskirtas jau tik ateinančių metų pradžiai.

Prancūzijoje de Gaulle sąjūdis paskelbė atsisakimą kovoti visomis jėgomis prieš šią "kapituliacijos ir avantiūrų sutartį". Kuria būsią likviduota Prancūzijos tautinė armija.

Stalino taktiniai išgalvos ir kitokių priemonių, kad tik klausimas būtų nutumtas.

KAIP SPROGDINAMAS ADENAUERIS

Vokietija. — Dr. Heinemannas, buvęs pirmoje Adenauerio vyriausybėje vidaus reikalų ministras, sugalvojo steigti naują partiją, kuri kovotų prieš Vokietijos apginklavimą ir už Vokietijos sujungimą. Heinemannas yra sykiu ir Vokietijos evangelikų bažnyčios prezidentas. Jį remia vienas iš Bavarijos CDU atstovų parlamente, o taip pat Centro partijos pirmininkė Wessel, kuri neseniai už Heinemanną ir ištakėjo.

Vakariečių ir komunistų atstovai taria neutralumo pažaidimą Korejos paliaubų derybų zonoje, kur vykstant amerikiečių tikimo sunkvežimiai. Jis buvo, greičiausiai, komunistų apsaudytas. Užimtas vienas neginkluotas vakariečių sanitaras.

New Yorko gub. Th. Dewey aplankė Miami Beach naujai išrinktą viceprezidentą Nixoną. Jis čia sustojo pakeliui iš Augusta, kur tarėsi su gen. Eisenhoweriu. Dewey nemana Eisenhowerio kabinete būti kokių nors pareigų, bet padarys visuomet, reikalui esant, Eisenhoweriui talkinti.

PRANCŪZAI UŽTVARAS NUO ISPANIJOS ATKELIA

Paryžius. — Maršalas Juinas, Prancūzijos kariuomenės gen. inspektorius ir europinės armijos sausumos kariuomenės vadas, ispanų savaitiniam laikraščiui "Destino" davė pasikalbėjimą dėl Prancūzijos Ispanijos santykių, kuriuo susidomėjo ne tik ispanai.

Maršalas, kuris yra buvęs Prancūzijos rezidentas Afrikoje, pasikalbėjime pagėdavo Prancūzijos Ispanijos bendradarbiavimo Maroke. Jis taip pat pareiškė, kad Europos saugumas neįmanomas be Ispanijos. "Mintis ginti Europą Pirėnų kalnuose yra nesąmonė", kalbėjo maršalas. "Lemiamoji kova turi būti kitoje vietoje, ir visos jėgos turi būti tenai surinktos. Mes neturime duotis sunaikinami po vieną. Apskritai, negali būti tikros Europos be Ispanijos."

Ar tai tik maršalo Juino asmeninė nuomonė? Jis pasisakė kalbės ir štabo vardu. Jau žiemą gen. Guilleaume, dabartinis Prancūzijos rezidentas Maroke, lankėsi pas Ispanijos aukštąjį komisarą ir kalbėjo apie ispanų ir prancūzų ginklo broliškumą ir politinių santykių pagerinimą. Lisabonos konferencijoje ir Prancūzijos užsienio reikalų ministeris Schumanas pasisakė, kad anksčiau ar vėliau Ispaniją bus įtraukta į bendrą Europos saugumo sistemą, bet Prancūzijos parlamentas tuo tarpu dar neįgijęs esąs nusistatęs Ispanijos atžvilgiu.

Šitie pareiškimai su atsidėjimu sekami Ispanijos. Iš jos daroma išvada, kad Prancūzijos kariniai sluoksniai savo nusistatymą, nepalankų Ispanijai, jau yra atmetę; tačiau kairieji politikai vis dar užkietėję Ispanijos atžvilgiu, nors labai mielai brolijausi su komunistu Tito.

Santykiai tarp Ispanijos ir Prancūzijos smarkesniu tempu keisis dabar, kai su Ispanija jau beveik susitarė JAV. Sutartis būsianti pasirašyta tarp

— Lapkričio 12-16 d.d. Monterrey mieste Meksikoje įvyko III tautinis Misijų Kongresas, kuriame dalyvavo beveik visi šio krašto Vyskupai ir Tikėjimo Platinimo Kongregacijos atstovai.

Ispanijos ir Amerikos dar šį mėnesį. Ispanija gaus 175 mil. už bazes uostuose ir aerodromus, perleidžiamus JAV.

Nors atominės energijos komisija neskelbia, ar iš tikro vandenilio bomba buvo susprogdinta, tačiau Colorado universiteto prof. F. A. Rohrmann sako, kad ji buvusi susprogdinta ir pasirodžiusi apie šimta kartų galingesnė už "paprastą" atomine bombą.

BANDYMAI LIETI VANDENILIO BOMBOS GAMYBĄ

Washingtonas. — Atominės energijos komisija paskelbė pranešimą, kad Eniwetok saloje baigta nauja eilė atominių bandymų, tarp kurių ir bandymai susiję su vandenilio bombos gamyba. Tačiau pranešime nenurodoma, ar jau pagaminta vandenilio bomba iš tikro buvo išbandyta. Komisijos pirmininkas G. Dean tik pažymėjo, kad bandymų duomenimis atominės energijos specialistai yra patenkinti.

Yra pasklidusių žinių, kurias pranešė laisukuose namiešiams bandymuose dalyvavę kareiviai ir jaunesni karininkai ir iš kurių galima spėti, kad Eniwetok saloje buvo jau susprogdinta vandenilio bomba. Tačiau komisijos pranešimas šios žinios tiesiogiai nepatvirtina. Dean tik pažymėjo, kad tų laisukų klausimas saugumo organų tiriamas, nes juose skleidžiami dalykai gali atskleisti priešui naudingų žinių.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

—BY—

FRANCISCAN FATHERS

Entered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

	Domestic yearly	Foreign yearly
Brooklyn, N. Y.	\$5.00	\$5.50
Half year	\$3.00	\$3.50
Foreign	\$5.50	\$6.00

PRENUMERATOS KAINA

	Amerikoje metams	Užsienyje metams
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	\$6.00
Pusmet	\$3.50	\$4.00
Užsienyje	\$6.00	\$6.50

Stripačius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata. Nenaudoti straipsniai sugrąžinti tikrai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LATVIJOS ŠVENTĖ

LAPKRIČIO 18 diena yra Latvijos nepriklausomybės šventė. Prisimindami su sveikinimais bendro kilimo, bendro likimo ir bendrą siekimą brolišką tautą, norime dailytis ne į praeitį, bet į dabartines latvių tautos pastangas ir susidarancias nuotaikas, kurios grįžčia kelią atečiai.

Latvių pastangos viningai atstovauti ir reikšti Latvijos valstybės bei tautos valią užsieniuose nėra apvainikuotos laimėjimu kaip ir daugelio kitų tautų, kurių visuomenės dalis atsidūrė emigracijoje. Tiesa, jie turi tvirtą ir aiškų ryšį su buvusia nepriklausomos Latvijos vyriausybė. 1940 metais vyriausybė pasirūpino duoti formalūs įgaliojimus K. Zariniui, atstovui Londone. Dėl šių įgaliojimų ginčo nekyla. Tik kita bėda: toji vyriausybė buvo daugiau ar mažiau totalistinio pobūdžio, tad kai kurios demokratinės grupės jos nenori pripažinti. Joms vadovauja Stockholm sudarytas komitetas su socialdemokratais prieky. Į JAV yra atkelta ir Latvių Tautinė Taryba, kurioje atstovaujamos svarbiosios seiminės grupės prieky su vysk. Rancenu, kuris buvo paskutinis Latvijos seimo vicepirmininkas, ir tokiu būdu jam tenka prezidento pareigos. Vokietijoje paliktas tos tarybos įgaliojimas ir užsienio reikalams šefas R. Liepinš, buvęs Latvijos atstovas Kaune. Pastangos latvių emigracijai išrinkti organą, kuris kalbėtų latvių tautos vardu, nedavė vaisių. Ir jie suprato, kad tai būtų tik emigrantinis, o ne tautos organas. Didesnių vasių yra davusios pastangos sustiprinti diplomatinę Latvijos atstovavimą — Washington ir Paryžiuje pasisekė jungti po naują žmogų, nors ir nelygiomis teisėmis.

Kovoje dėl valstybės atgavinimo latvių emigracijoje stiprėja nusistatymas parodyti, kad Latvijos valstybė nebuvo tik 1918 m. padaras, trukęs 22 metus ir vėl dingęs kaip meteoras. Latvių leidiniuose randam dabar pastangų iškelti Latvijos valstybę susidarius taisy pačiais laikais kaip ir Lietuvos. Tik jeigu lietuviai turėjo savus kunigaikščius, kurie kunigaikštystės sujungė į Mindaugo karalystę, tai latviai pirmąją savo valstybės užuomazgą iškėlė Rvgo arkivyskupo sudarytą Terra Mariana, "švenčiausios Panelės valstybė", kuri yra dabartinės valstybės pobūdžio. Tik ji turėjusi nusileisti kalavijuočių ordino sukurtai Livonijos valstybei, išsilakiusiai 350 metų. Tai buvusi savarankiška vakarietiško pobūdžio valstybė (1200-1550). Bet Livonijos ordinas neatsispyrė Rusijos invazijai, ir jo valdomos žemės buvo padalytos. Livonija pateko į Švedijos įtaką, Kurliandija teko Lenkijos suverenumui. Tačiau latvių istorikai pabrėžia, kad Kurliandija naudojosi savarankiškos valstybės teisėmis, ir ją sieja su būsimąja Latvijos valstybe po 1918 m. Tai truko 1561-1795 m. Tik nuo pastarosios datos buvusi Latvijos valstybė įjungta į Rusiją.

Kiekvienas iš pavergtųjų kovoja, kuria savo nusistatymus, organizuojasi skyriumi, bet kovoja ir drauge. Su latviais mums tinka bendros kovos žygis daryti tiek diplomatinėje tiek visuomeninėje srityje. Tai pradžia glaudesniai bendradarbiavimui, į kurį veda šviesesnė ateitis ir kuriam skaudai dabartis duoda laiko ruoštis.

Dviejų tikslų siekia bolševikai Lietuvos meno gyvenime — nutildyti laisvąjį meną ir sukurti sovietinį meną.

Laisvasis rašytojas, dailininkas pasirenka laisvai apie ką rašyti, kurti. Sovietinis menininkas turi kurti tai ir taip, kaip įsako partija ir jos politrukas.

Laisvuosius rašytojus bolševikams pasisekė nutildyti Lietuvoje. Bet sukurti bolševikinius ir dabar nesiseka. Net tie jaunieji, kurie buvo pradėję mėginti savo jėgas taip, kaip bolševikai reikalauja, prtilo, nustojo rašę. Dėl to sovietinė valdžia draskosi, pyksta, grasina. Vietoj lietuvių bolševikai mėgina įkinkyti į sovietinės literatūros dirbimą Lietuvoje ruselius, kurie yra atkelti daugiausia į Vilnių. Jie turi virsti "lietuviškos" kultūros vadais. Taip bolševikai yra išmėginę su gruziniais ir kitomis Kaukazo tautomis — nugabena savo rusų rašytoją, palaiko ten kelerius metus, kad išmokyti vietinę kalbą ir pažintų papročius, o paskui jis turi rašyti neva tos tautos tautinę poemą ar romaną. Taip dabar mėginama daryti ir Lietuvoje — ruošiamas ruselių kadras, kurie turės kultūrai Lietuvoje vadovauti.

Šitas literatūros likimas ir kova dėl literatūros stipriai atsispindi iš Lietuvos bolševikų organo "Tiesos" ir kt. sovietinės spaudos.

"Tiesa" konstatavo, kad

sovietinės Lietuvos kompozitoriai per susauktą Rygoje Pabaltijo kompozitorių pasitarimą buvo smarkiai kritikuojami, ir tą jų kritiką "Tiesa" vadina "teisinga". Jiems buvo prikišta, kad masiniam vartojimui skirtos naujos sukurtos lietuviškos sovietinės dainos nepasizymi nei meniniu nei profesiniu meistriškumu. Jos esančios "svietimos mūsų liaudžiai", nes turinčios "bažnytinį, chorališką atspalvį...". Kad ir kiek prikurta stalininių dainų, giesmių ar Stalino garbei skirtų kompozicijų, tačiau bolševikiniam vaideivoms jų vis dar per mažą.

Ne geresni reikaliai ir su sovietiniais lietuvių rašytojais, ypač jų prieaučiu.

Lietuvos sovietinių rašytojų politinis valovas J. Baltušis jau ne pirmą kartą tiek per spaudą, tiek per įvairius mitingus didžiuliu balsu šaukia: "Už tolesnį lietuvių tarybinių literatūros išvystymą!" Deja, ir jis pats pripažįsta:

"Rašytojų politinio lavinimo darbe partinė organizacija ne užtikrino reikiamos kontrolės. Dėl to dalis rašytojų tarp jų net toks J. Avyžius, A. Pakalnis, Grybas ir kiti, užleido mokslo, atiruko nuo jo... Nežiūrint kai kurio pagerėjimo dramaturgijos ir literatūros kritikos baruose, padėtis dar tebėra gana sunki."

Padėtis nepagerina nė sovietinių rašytojų pavyzdžių praktikuojamas vad. "rašytojų kūrybinės komandiruotės".

Siemet buvo pasiūstas "į didžiulias komunizmo statybas" Stalino garbintojai T. Tilvytis, J. Dovydaitis ir kt. Tų komandiruočių rezultatas — pasirodė nauji T. Tilvyčio eilėraščiai, garsinantieji "neišsėmiamą bolševikų partijos vadovavimo jėgą". Pačioje Lietuvoje į įvairias pramonės įmones, kolchozus ar sovchozus žmonių vargo užduoti parausvintomis spalvomis panašiu būdu buvo ko-

liruojami.

Šitas literatūros likimas ir kova dėl literatūros stipriai atsispindi iš Lietuvos bolševikų organo "Tiesos" ir kt. sovietinės spaudos.

"Tiesa" konstatavo, kad

sovietinės Lietuvos kompozitoriai per susauktą Rygoje Pabaltijo kompozitorių pasitarimą buvo smarkiai kritikuojami, ir tą jų kritiką "Tiesa" vadina "teisinga". Jiems buvo prikišta, kad masiniam vartojimui skirtos naujos sukurtos lietuviškos sovietinės dainos nepasizymi nei meniniu nei profesiniu meistriškumu. Jos esančios "svietimos mūsų liaudžiai", nes turinčios "bažnytinį, chorališką atspalvį...". Kad ir kiek prikurta stalininių dainų, giesmių ar Stalino garbei skirtų kompozicijų, tačiau bolševikiniam vaideivoms jų vis dar per mažą.

Ne geresni reikaliai ir su sovietiniais lietuvių rašytojais, ypač jų prieaučiu.

LAIŠKAS IS EUROPOS

mandiruota apie 20 rašytojų. Tačiau ir šių komandiruočių rezultatai toli gražu bolševikams neatrodo patenkinami.

Sovietinių rašytojų pirmininkas J. Šimkus per Vilniaus miesto partinę konferenciją pripažino, kad Rašytojų Sąjungos darbe buvo rimtų trūkumų ir klaidų. "Nesą atkaklios kovos už aukštą kūrinių idėjinį meninį lygį. Ypač bloga padėtis yra su dramaturgijais kūriniams." Įsidėmėtinį Šimkaus žodžiai ir jo, kaip

valdybos pirmininko, viešas

plakimas savęs už klaidas.

Šimkus konferencijoje viešai pareiškė, kad su draugais laikis "svietimos nekonfliktinės teorijos, o tai nepaprastai neigiamai atsiliepia į rašytojų kūrybinį darbą..."

Būdinga, kad Šimkus savo klaidas pastebėjo ne iš karto, bet greičiausiai kokio nors silga nosimi "draugo" Kalvio ar kitu slaptavardžiu "pamokytas". Šimkus pripažino, kad

laikraščio "Literatūra ir Menas" ir žurnalo "Pergalė" redakcinės kolegijos nieko neveikia.

Sovietinių rašytojų spaudoje daroma daug klaidų, spausdinami ydingi kūrinių, kuriuos apibūdino savo išpeiktai "Barsukais". Juos peikė ne tik šimkus, bet ir kritikai, bet — pagal bolševikinį įprotį, vadinamą "savikritika" — viešai visokiems žodžiais niekino ir pats Šimkus.

Norėdamas jaunuosius rašytojus kaip nors pateisinti, kad ant jų per daug nešauktų už neįsijungimą į bolševikinę propagandą, M. Sluckis per "Sov. Litva" skiltis pradėjo įrodinėti, kad

"jauniesiems rašytojams reikalinga pagalba", tik jos, deja, niekier nesulaukia.

Vietoj realios pagalbos jie tik plūstami, mokomi, barami. Suminėjęs keletą paskiausiai pasirodžiusių jaunųjų rašytojų bolševikinių kūrinių, toliau M. Sluckis pripažino, kad "vis dėlto jaunųjų rašytojų eilės neauga pakankamai greitai. Beveik visiškai negirdėti apie naujus prozaikus ir dramaturgus."

Paskutiniiais laikais priimta kandidatais į Rašytojų Sąjungą 10 jaunų rašytojų, bet beveik visi iš Vilniaus miesto. Per septynerius metus nebuvo paruošta Sąjungai nei vienas poetas, rašytojas ar kritikas iš respublikos provincijų."

Dėlto Rašytojų Sąjungos valdybai prikišta, kad nepadaeda "pradedantiems poetams, kaip Jankauskas, Kalvaitis ir kt.", kurie, neįtraukti į aktyvų kūrybinį darbą, visai metė rašę. Ne vienas pradėjo kur kas blogiau dirbti negu dirbo anksčiau. Daug rečiau spaudoj pasirodo A. Jonynas, net ir patiemis bolševikams atrodo menkėsi paskutiniai J. Avyžiaus apakymai apie kolchozinius "laimėjimus". Visos tos nesėkmės svarbiausia priežastimi, kaip bolševikuose ir tėra galima, Sluckis laiko "jaunųjų rašytojų nepakankamą įsisavinimą marksizmo - leninizmo teorijos."

Svarbiausia bolševikiniam rašytojams statomi partijos reikalavimai

yra šie: kurti pagal jos nurodymus, neturėti kitų interesų, tik bolševikinės valstybės interesus. Kur su tais reikalavimais

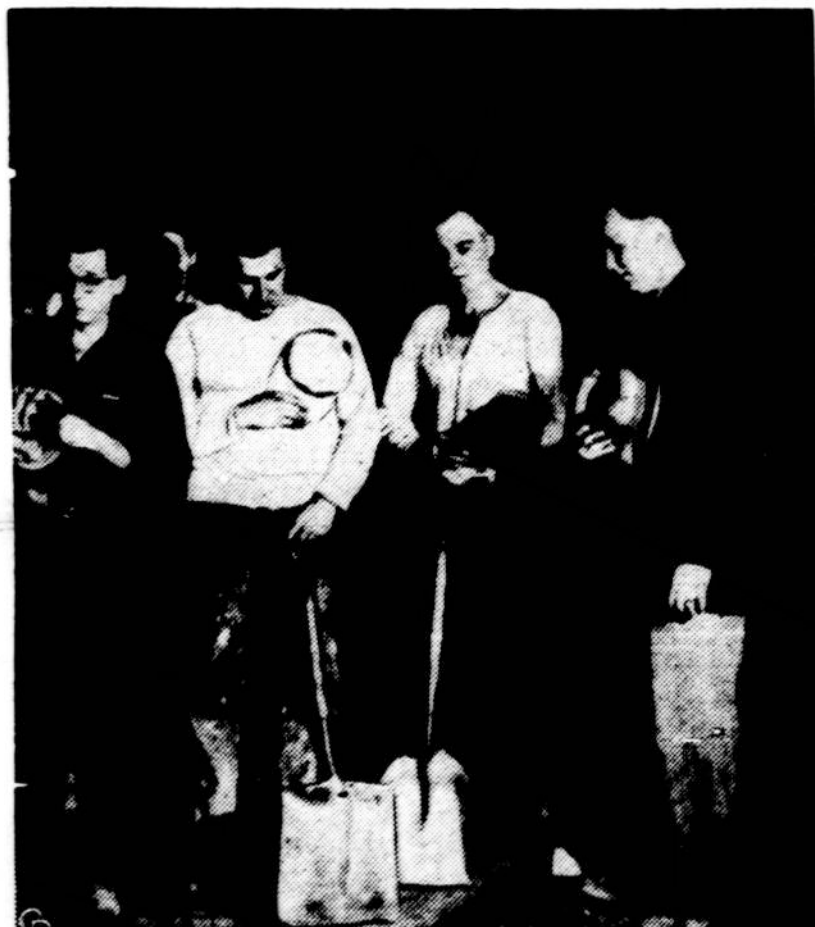
prasilenkiama, tokie kūriniai bolševikams yra netinkami, menkaverčiai, net žalingi. Taip reikia suprasti ir rusų pažadą per Maskvos dekadą išleisti rusų kalba apie 40 sovietinių lietuvių rašytojų veikalų. Tose pažadėtose išleisti P. Cvirkos, A. Gudaicio-Guzevičiaus, Venclovos, Tilvyčio, Vienuolio, Dovydaitis, A. Pakalnio, K. Maruko, J. Pinkaus; poezijos — Vališienės, V. Mozūriūno, V. Reimerio, A. Jonyno, V. Grybo, J. Macevičiaus knygos, taip pat M. Sluckio, E. Korsakienės, E. Mieželaicio ir kitų leidiniuose vaikams

turi būti pavaizduota, kiek lietuvių tauta yra pasiekusi "Didžiosios tėvynės pavyzdžiu", tikriaus pasakius — kiek yra surusinta ir subolševikinta.

Enkavedisto akis nepraleidžia nė vienos kultūrinės veiklos srities: ir jaunieji dailininkai pagal sovietines direktyvas mokomi, kaip ir ką turi kurti, kiek ir kokio dydžio turi padaryti Stalino biustų ar paveikslų, kad jų kūryba nebūtų suniekinta ir apsaukta "buržuazikai nacionalistiska" ar "formalistine, besidairančia į Vakarus". Pvz. siemet Vilniaus institutą baigė 46 jauni dailininkai. V. Norkus gavo nuta-pypti paveikslą "Svečiuose pas socialistinį darbo didvyrį Žemajuską", kur daug vietos turėjo būti skirta pavaizduoti kolchozams. Tokios pat rūšies peizažus sukūrė ir Sovirinas, Surgailis ir V. Karstajus, Sovirinas taip pat sukūrė paveikslą pasidariusio bolševikinių agitatorius "Žymaus mokslininko prof. J. Matulio savo laboratorijoje tarp mokinių ir bendradarbių." V. Karstajus atvaizdavo gen. Černiakovskio "susitikimą su išlaisvinto Vilniaus gyventojais." K. Morkūnas — "sukūrė žmonijos genijaus vado ir visų mūsų darbų įkvėpėjo — Stalino portretą", S. Gerusas serija grafinių vaizdų išryškino "Vilniaus išvadavimą". Tarp kitų "jaunųjų dailininkų" sutinkame tokias lietuviškas pavardes, kaip N. Kuznecovas, V. Vasiljevas, A. Chreslovas, B. Borzinas ir kt.

Kur nėra laisvės, negali būti nė meno.

A. V.

Kai už mirusį CIO pirmininką Ph. Murray Pittsburgho katedroj vyko gedulingos pamaldos, plieno įmonių darbininkai Homestead taip pat už velionį meldėsi savo darbovietėse.

NE MOKSLO, BET PATYRIMO METAI

RADIJO VAIDINIMAS

Is vokiečių kalbos švėrtė J. LUKOŠIUS

7

KURTAS: Ar jis dar čia tebėra?

SENIS: Kur tau, jį pasiėmė partizanai.

KURTAS: Ir ką su juo padarė?

SENIS: Na, gal kiek su virve paglostė, bet gali būti, kad ir sukapojo ar prigirdė. Šituo atžvilgiu žalieji yra labai sąžiningi, — jie nebaigto reikalo nepalieka.

FIPSAS: Ar ir daugiau dar kas šiame kaime gyvena?

SENIS: Tik aš ir mano žmona. Ir laikas nuo laiko ateina dar čia apsižvalgyti vienas žalias. Jo yra šis namas. Visada jis mums sako: pasilikite, nes kol jūs dar čia esate, turite vilties sugrįžti. Bet kai visas kaimas tuščias — (Beldimas į duris). Nesibijokit, vaikučiai, mano žmona. Tyla).

KURTAS: Labas vakaras, motin.

FIPSAS: Labas vakaras.

SENIS: Kaip jūs čia atsiradote, vaikučiai?

SENIS: Tik pagalvok, jie atvyko tiesiog iš Karaliaučiaus.

SENIS: To betrukio, iš Karaliaučiaus!

FIPSAS: O kaip gi, traukiniu net iki Kauno atvažiuo-me.

KURTAS: O toliau garlaivių.

SENIS: Radai ką nors?

SENIS: Nič nieko. Tik porą mėlynių, kurių kaip tik tau užteks.

SENIS: Man nereikia, tu valg. Duok truputį ir mažėliui — tokias plonas jis turi kojas.

FIPSAS: O ne, mažasis nenori.

SENIS: Bet —

FIPSAS: Duok sen, vieną kartą reikia socialiai pavalgyti. Kraustyk kišenių. Kurtel, pirmiausiai trauk lašinius lauk, o čia duona ir kiaušinis. —Turi gal peili, tėve?

SENIS: Turiu, turiu. Na, motin, ką tu pasakysi?

FIPSAS: Duok sen. Jūs neturėtume gyventi taip, kaip miško strazdai kad gyvena. Šį va-

karą atšvėsime!

Lietuvoje tai nebuvo vienintelis apleistas kaimas. Žmonijų vežimas ir šiandien dar ten nebaigtas. Per socializmo malmąją mašiną perleidžiami visi Lietuvos gyventojai. Žmonės išvežami į Sibirą tik dėl to, kad 30 hektarų ūkį turėjo.

Vis daugiau vokiečių keliavo į Lietuvą. Elgetaudami jie traukė iš namo į namą. Vietiniai gyventojai jiems, kiek galėdami, padėjo. Jei bekliaudami užtikdavo kur tuščią namą, tuoj įsikurdavo. Kiti jais pasėkdavo. Aplinkui kursavo kalbos.

Tokiu būdu Lietuvoje daugely vietų susikūrė nedidelės vokiškos bendruomenės. Jos buvo nuolat kontroliuojamos, bet pakenčiamos. Kai kuriose vietose, esą, NKVD buvusi vokiečiams ypatingai draugiška. Didėniuose valsčiuose turgų dienomis būdavo susitikama, pasikeičiama naujienomis ir patarimais.

(Rytprūsiškas akcentas).

1 BALSAS: — Karoli!

2 BALSAS: Labą dieną, žmogau. Kaip einasi?

1 BALSAS: Kaip etsis. Kartais tiesiai, kartais apie kam-pą.

2 BALSAS Ar išsiverti?

1 BALSAS: Šiaip taip. Maža batų dirbtuvėlė atidarau — iš jos ir išlaikau. O tu ką veiki?

2 BALSAS: Na, aš padedu lauke.

1 BALSAS: Ar gerai duoda valgyti?

2 BALSAS: O, žmogau, gali už du suvalgyti.

1 KALSAS: Ar girdėjai?

2 BALSAS: Ką?

1 BALSAS: Bučeraitis numirė.

2 BALSAS: Bučeraitis?

1 BALSAS: Taip, tu gi žinai — tas senas stalius iš Rotušės aikštės.

2 BALSAS: Žinoma, kad žinau.

1 BALSAS: Pastorius Mag-nus taip pat pasimirė.

2 BALSAS: Ką tu sakai?

1 BALSAS: Taip. Jį žiemą tik šalčiai ir laikė: pirmą šiltą pavasario dieną kai atsigulė, taip ir numirė.

2 BALSAS: Ir ko neatsitinka. Pagaliau ir Lemkaičio sū-nus atsirado. Pasėlusį juokų jis iškrečia: praeitą mėnesį net iki Rygos buvo nusibastęs. Kas gali žinoti, kas iš jo išaugs.

1 BALSAS Mes to neprigyvėnsime.

2 BALSAS: Ne, ne. Praeitą savaitę jie Fridriką paėmė.

1 BALSAS: Kas su juo, ar sirgo?

2 BALSAS: Kur tau. Kąką prieš rusus pasakė. O švedraitis, kurs tai girdėjo, nuėjo į komendantūrą ir pranešė.

1 BALSAS: Ką tu sakai — jis įskundė?

2 KALSAS: Įskundė. Paskui parėjo namo ir kai rusai Frid-

riką vedė, jis dėjosi nieko nežinąs.

1 BALSAS: Va kaip.

2 BALSAS: Taigi.

1 BALSAS: Bet dabar žino-site, kas per vienas jis yra.

2 BALSAS Žinoti tai žinosi-me, bet Fridrikui tai nieko ne-padais.

1 BALSAS: Karoli, žiūrėk, ten tie avikiniai. Man atrodo, kad aš tą mažesnę pažįstu — jis bus tikrai iš Karaliaučiaus.

2 BALSAS: Kuris?

1 BALSAS: Abudu, ten, ant vežimo. (Tyla).

FIPSAS: Ką tu?

KURTAS: Ten tie du vyrai ant dėžės: jie stebi mus.

FIPSAS: Jie tau nieko neda-ru. Niekuo dėti vaikina.

KURTAS: O visgi.

FIPSAS: Parodyk jiems lie-žuvi.

KURTAS: Gal civiliais persi-rėdę milicininkai.

FIPSAS: Ne, tieji visai kitaip atrodo. Nori kareitė?

KURTAS: Ne, aš dar nerū-kau. Tu?

FIPSAS: Žinoma. Kai reikia naktimis taisyti, cigarėtė labai gerai.

KURTAS: Kiek laiko tu ta-me dvare jau esi?

FIPSAS: Vienuolika mėne-sių.

KURTAS: Kur buvai prieš tai?

FIPSAS: Prieš tai vienoje pieninėje dirbau.

KURTAS: Anie, va, tikrai a-pie mus kalbėjo.

FIPSAS: Ir kas apie mus ne-kalba, — jei kiekvieną kartą saugotumeis, tai ir miegoti ne-būtų kada.

KURTAS: Tikra tiesa.

FIPSAS: Na, matai. O tu ką veiki?

KURTAS: Vežu malkas. Pui-tūs laikai tai buvo, kol vieną dieną —

FIPSAS: Kas atsitiko?

KURTAS: Ach, mes buvome bekrasų, ir staiga kažkur kad pradės šaudyti, — kulkos tik žvimbia pro mane į malkas.

Paskui arklys buvo kiudytas: vargšas gyvulys drebėjo ir ste-nėjo. Ir taip tikrai stenėjo, Fip-sai, stojosi piestu ir vis stengė-si nuo diselio pasileisti. Bet sau-dymas tęsėsi, ir arklys parkri-to.

FIPSAS: O tu?

KURTAS: Aš — aš tuoj par-kritau veidu į žemę. Visai taip kaip Laslas.

FIPSAS: Kas tas Laslas?

KURTAS: Laslas yra tas žmogus, kuriam aš padėjau vežti malkas.

FIPSAS: Nori dūmo?

KURTAS: Ne, aš nerūkau.

FIPSAS: Gerai darai. Ir kas toliau?

KURTAS: Toliau atėjo jie.

FIPSAS: Kas tokie?

KURTAS: Kareiviai. Jie mus palaikė už žaliuosius ir, nieko nelaukdami, pradėjo šaudyti.

Laslui jie nieko nedarė, bet mane pasiėmė kartu, nes netu-rėjau jokių dokumentų.

FIPSAS: Ir po to vieną gra-žią dieną tave paleido...

KURTAS: Taigi, kad ne. Jie įkiso mane į traukinį, kuriame buvo jau daugiau žmonių. No-rėjo mus į stovyklą išvežti. Vien-as vyras pasakojo, kad už U-ralo.

KŪRYBOS PRIEDAS

VYT. MAŽELIS — NAUJAS FOTO MEISTRAS

New Yorke, 32 gatvėje yra Willoughby's foto reikmenų prekyba, kuri laikoma pati didžiausia šios rūšies įmonė pasaulyje. Toje krautuvėje prie pat centrinio įėjimo yra specialiai įrengtos vitrinos nedidelėmis foto nuotraukų parodėlėmis. Šią vietą prekybos administracija leidžia nemokamai naudoti įvairių fotografijos šakų specialistams savo geriausius darbus parodyti. Čia galima pamatyti pačių geriausių Amerikos bei kitų kraštų fotografijos meistrų įvairiausių darbų. Todėl šią vietą gauti nėra jau taip lengva.

Vytautas Maželis yra pirmasis lietuvis, gavęs leidimą pasinaudoti šiomis vitrinomis, ir jo darbai buvo išstatyti nuo spalio 28 iki lapkričio 4 d. Tuo pačiu galima tai laikyti ir jo pirmuoju viešu pasirodymu šioje meno šakoje.

Vyt. Maželis yra baigęs teisę, būvęs advokatas; dabar praktikuojasi savo mažojo foto dirbtuvėje, bet jo darbai yra daug didesni už jo kuklią studiją. V. Maželis savo fotografijos darbus visuomenei jau žinomas dar iš nepriklausomos Lietuvos laikų kaip nuolatinis Foto Mėgėjų D-jos ruošiamų parodų dalyvis ir spaudos ben-

V. AUGUSTINAS

dradarbis. Man, gerai pažinusiui jo ankstyvesnius darbus, ši kad ir maža parodėlė sudarė progą susipažinti su jo įgyta mokslo patirtimi ir padaryta pažanga.

Vytautas Maželis
Nuotr. P. Labanauskas

Pirmasis įspūdis, kuris pagauja žiūrovą, yra labai švarus, preciziškas laboratorinis darbas bei nuotraukų paruoši-

mas parodai. V. Maželis iki šiol daugiau buvo žinoma kaip gamtos vaizduotojas. Baigęs portretavimo mokyklą, vis tik negalėjo taip lengvai atsiskirti gamtos grožio ir parodoje šalia portretų išstatė keletą gamtos vaizdų.

Iš gamtos vaizdų visu ryškumu išsiskiria ežero vaizdas. Gamtovaizdis visai paprastas, dažnai kur matomas, be jokių ypatingų saulės ir vandens šviesos refleksų, fotografuotas pačiu neįdomiausiu laiku — vidudienį. Tačiau gerai kompoziciniai paimtas ir visai tobulai laboratorijoje atliktas šis paveikslas pasidarė tikras fotografijos meno kūrinys. Tai pavyzdys laboratorinio darbo, kur tenka iš neįdomaus padaryti įdomų, gyvą paveikslą. Antras įdomesnis paveikslas — ledo varovėklai, tik, siekiant šalto tono, per daug mėlynai nudažytas. Vaizdas kalnuose labai įdomus savo turima kalnų poezija, bet nelengvai besileidžias laboratorijoje apvaldyti, liko kiek pilkokas, negyvas.

Pažvelgus į portretus tuojaus matosi rimtas skonis, įvairumas, geras šviesų pažinimas. Atrodo, kad mokyklą rėmė patirčiai ir suderinti sava turėta patirtis su įgytomis žiniomis. Čia taip pat Vyt. Maželis galima laikyti pirmuoju tokios aukštos kokybės specialistu.

V. Maželis nesustojo prie kurios nors vienos šabloninės technikos, kaip pav. K. Baulas (Kaune). Vieni portretai grynai eilinės publikos skoniui patenkinti, kiti aiškiai siekia studijinių problemų ir daugiau skirti artistų reikalavimams bei jo paties laisvai kūrybai patenkinti.

Jeigu moterų portretai pada-

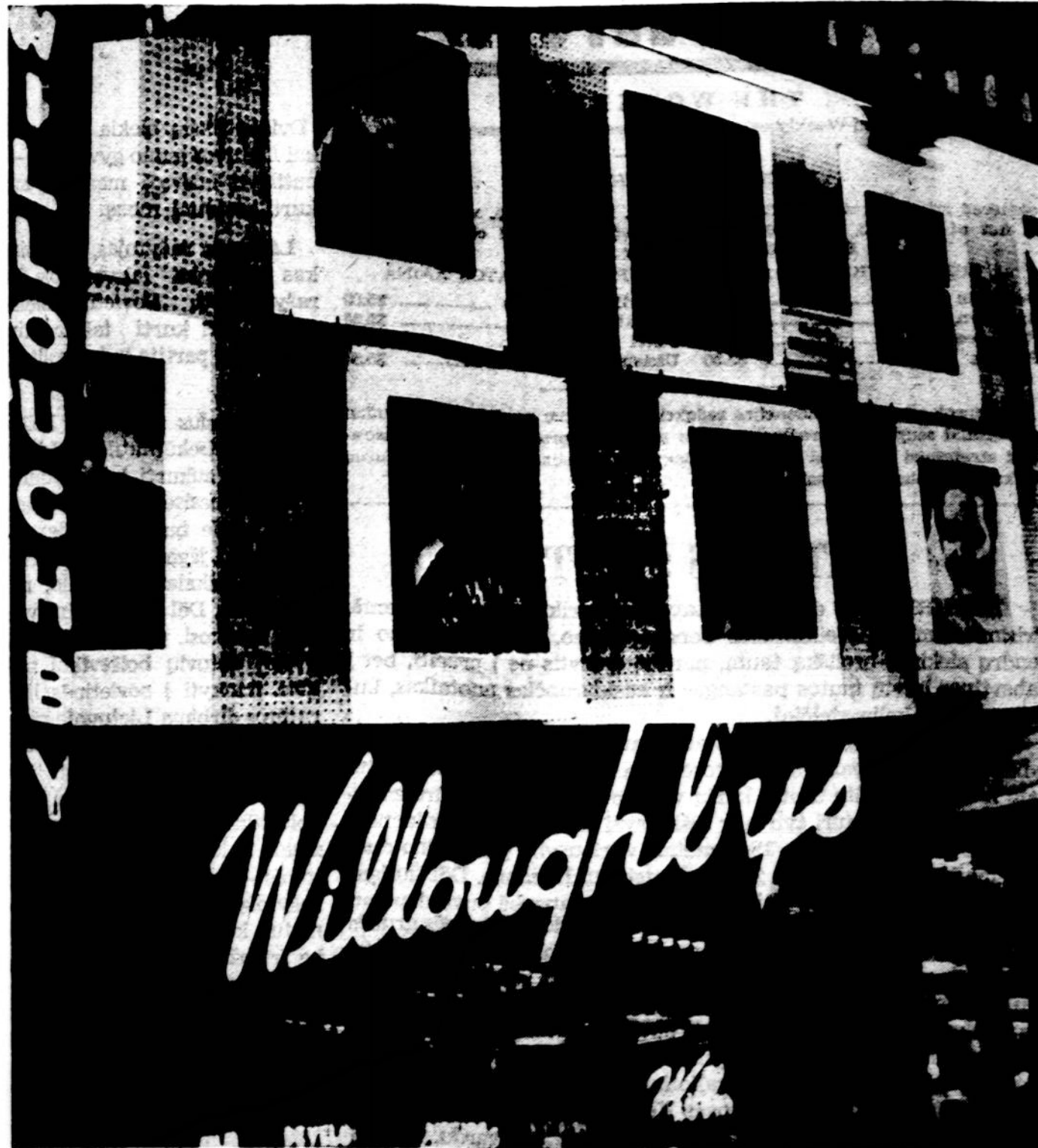
35,000 dolerių rašytojams

1950 m. Berlyne įvyko rašytojų ir menininkų kongresas, kur pasisakė už kultūrinę laisvę. Tada keletas rašytojų: Graham Greene, Aldous Huxley, Arthur Koestler, John Dos Passos, Stephan Spender padarė 10-15% iš savo pajamų įnešti į specialų fondą, iš kurio bus šelpiami pabėgę nuo komunistinio režimo rašytojai bei leidyklos, kad galėtų jų veikalus leisti gimtojoje kalboje. Dabar tas fondas sudarė 35,000

ryti visai gerai, tai vyrų portretuose kai kur labai ryškus pozavimas. Mano turimomis žiniomis V. Maželis yra užsimojęs padaryti galimai daugiau intelektualų bei kultūrininkų portretų. Jie viena ar kita proga pateks į spaudą. Spaudos tikslas ašmenį parodyti toki, koks jis yra. Geras fotografas veide išryškina asmeniui būdingus bruožus bei charakterį. Be abejo pozos išvengti veik negalima, bet galimai daugiau išvengti visuomet yra galimybė, sudarant natūralius pozuotojo būdus judesius. Geriausias iki šiol žinomas tos rūšies meistras yra kanadietis Yousuf Karch. Žinoma, iki jo technikos yra labai tolimas ir nepaprastai brangus kelias. Iš V. Maželio parodytų darbų kaip pavyzdžius galima paimti senelio ir V. Zukauskio portretus. Senelio portrete pozavimus visai užmaskuotas labai gražiai judesys su malonių šviesos prišlopintu veidu ir atrodo, kad jis ims ir pajudės. Toks jis yra gyvas, natūralus. V. Zukauskio — visai priešingas charakteris. Čia pozavimas visai užvaldytas. Bet Zukauskas yra artistas, tad visai galima sutikti, kad pozuotojas kaip tik norėjo ką nors pavaizduoti arba savo veido bruožus pastudijuoti, bet jokių būdų ne pats save. Tik iš šito taško žiūrint, portretas yra įdomus savo charakteriu ir labai sunkia veido apšvietimo kombinacija. Tad fotografuojant asmenis, visais galimais būdais reikėtų vengti ryškių pozų.

Kai kuriuose portretuose dar ryškiau ne visai tobula tam darbu optika, bet tai jau piniginiai reikalai. Iš to, kas jau padaryta, mes galime tik pasidžiaugti, turėdami savo tarpe tos rūšies labai gerą meistrą. Tai bus pirmasis lietuvis, giliau pastudijavęs šioje šakoje, ir, grįžęs Lietuvon, užpildys šią tuščią spragą. Baigiant tenka dar pastebėti, kad nors V. Maželis baigė amerikonišką mokyklą, bet jo darbuose labai daug atsispindi europėjiškumo.

Jis norimas perversi PEN — tarptautiniam rašytojų klubui, kur prieglobstį rado ir nemaža komunistų. Ir čia kilo dideli ginčai, kaip pasidalinti pinigais. Prieita net prie tokių juokingų dalykų: Rytų Vokietijos PEN klubo pirmininkas Tralow balsavo už tai, kad antikomunistinei veiklai skirtus pinigus PEN klubas turi paimti ir juos padalinti, o V. Vokietijos PEN klubo pirm. Erich Kaestner — prieš.

Vytauto Maželio nuotraukų paroda Willoughby's foto reikmenų krautuvėje New Yorke.

FILMAS IR LITERATŪRA

JUOZAS LINGIS, Stockholm

Nobelio literatūrinė premija jau paskirta. Ji atiteko prancūzų rašytojui Francois Mauriacui. Tarp kandidatų buvo suminėtas ir Caplinas. Jo kandidatūrą iškėlė švedų literatūros daktaras — Olf Lagercrantz. Straipsnis dideliu triukšmu nukambėjo ne tik švedų spaudoje, bet ir kituose kraštuose. Sudarė visas pamąsas: ar galima duoti literatūrai skirtą premiją Caplinui, keleto filmų autorui, ar galima iš viso filmą vertinti kaip literatūrą. Čia ir iškilo filmo ir literatūros klausimas plačia apimtimi.

Kaipgi dabar į tai žiūri daliosios literatūros aristokratai? „Kas literatūros srityje sukurs puikiausią veikalą ideologine kryptimi, tam bus skiriama Nobelio premija“ sako literatūrinės premijos suteikimo statutas. O švedų Akademijos nuolatinis sekretorius, Nobelio Komiteto pirmininkas, vienas iš

akademijos 18 nemirtingųjų, lyrikas Anders Osterling ta proga štai ką pabylojo: „Filmas yra savo rūšies meno veikalas, kuriame yra daug komponentų, tarp kurių meną eilėje stovi vaidybos menas ir vaizdas, literatūrinis turinys turi pasitraukti į šalį. Filmas gali būti geras ir neturėdamas literatūrinės vertės. Man atrodo, kad filmui visai negalima panaudoti literatūrinio sprendimo pagrindų. Mes visi būtume dėkingi, jei už filmo meną būtų skiriama premija, panaši į Nobelio, bet tik ne literatūrinė Nobelio“.

Kitas švedų Akademijos tužas Harry Martinson taip pat mieliai norėtų matyti premiją už vaizdinį meną, bet jokių būdų jis nenori įjungti filmos į literatūrą. „Graikai kalbėjo apie devynias mūzas, jos atstovavo įvairias meno sritis. Kultūra gyvena, jeigu ji išskleidama.“

O kaip su Caplinu, ar jis poetas? „Ne, jis nėra joks poetas. Ir čia reikalinga sklaida. Poetas kreipiasi į tyliai sėdintį žmogų, į tą, kuris išsiūnčia sielos paslėptus darnumo ieškoti. Caplinas yra visai kas kita, Caplinas yra kūrėjas, o poetas tokiu gali ir nebūti. Caplinas netik sukūrė Caplino tipą, bet jam pasisekė ir dar ligi šiol pasiseka iš jo kuo daugiausia išgauti. Aš norėčiau spėti, kad po daugelio metų Caplino tipas pasidarys figūra, panaši į viduramžių commedia del arte figūras. Ji galima palyginti su harlekiniu, pierrot, colombine, su tais nuolat gyvais tipais. Caplino figūra išliko, kaip savo rūšies šachmatų figūra. Caplinas mums davė naują žaidimo figūrą“, baigia savo mintis Harry Martinson, tas švedų literatūros „Wunderkind.“

Ir didžiajam šių dienų švedų (nukelta į 5 pusl.)

Nobelio premijos laureatas Francois Mauriac

Švedų Akademią šių metų Nobelio literatūros premiją paskyrė garsiajam prancūzų rašytojui Francois Mauriac.

Jis gimė Bordeaux 1885 m. spalio 11 d. Savo pradinį bei vidurinį mokslą ir auklėjimą įsigijo katalikiškoje mokykloje. Vėliau studijavo Bordeaux universitete, 1906 jis atvyko Paryžiu ir čia pradėjo savo literatūrinę karjerą. Po trejų metų pasirodė jo pirmoji knyga — eilėraščių rinkinys. Mauriacas romanisto nepaprastai pasisekimas prasidėjo tuoj po 1-mojo Pasaulinio karo. Nuo 1920 m. jis išleido visą eilę knygų: jo produktyvinis vidurkis — ne mažiau kaip viena knyga kasmet. Iki šio laiko Mauriac yra jau išleides per 65 atskirus leidinius.

Mauriacas romanai ir dramos yra nepaprastai tikslios psichologinės studijos žmonių, kurie yra žemiškų pagundų ir aistrų kankinami ir klaidinami. Mauriacas romanų veikėjai yra tiesiog demoniški savo neapykantos jūroj, savo galios troškime ir žemiškų gėrybių siekime. Jo vyrai ir moterys, gerųjų Prancūzijos šeimų atstovai, yra beveik visuomet nusidėjėliai, kuriems Mauriacas neranda išganymo. Dažnai jo veikaluose aptinkame ir kovos tarp gerųjų ir blogųjų žmogaus instinktų temą.

Mauriacas yra katalikiškas poetas ir romanistas. Kiekvienas jo veikalas, kiekviena eilutė, kiekvienas sakiny yra persisunkęs katalikybe, kuria autorius gyvena. Jis kartu su Leon Bloy, Francis Jammes, Paul Claudel ir George Bernanos ir sudaro tą katalikiškąjį moderniosios prancūzų literatūros penketuką.

Mauriacas beletristika atnešė jam Nobelio literatūros premiją, kuri iš visų Nobelio premijų laikoma garbingiausia. Tačiau Mauriacas — žurnalistas, Mauriacas — essayistas, taip pat yra radęs daug atgarsio kultūriname pasaulyje. Jo politikiniai vedamieji Paryžiaus laikraščio „Le Figaro“ savo audringumu ir aiškiai išreikštu

žiū—kunigaikštis Kęstutis ten kelias, šeštą metų šimtą kape išgulėjęs, šventaragio gojų po pilka velėna. Kelias ant širmio ir joja į Krėvą, Prie gudų sienos — į Algirdo dalį. Šuoliais Jogailos kankinimų bokštą Kerta įjojęs kardu savo kilpą, Išveja budelius, šaukia rudens vėjus: „Ar vakarai mano jau sustiprėjo, Gaujas kryžiuočių ar švaisto žemaičiai, Ar sudažytas jau Marijėnburgas?“ — Iš vakarų neatsako nė aidas.

Kopia galiūnas Kęstutis į valtį, Leidžias Beržūna jis vėlinių naktį, Ysločia juoda — į Nemuno srovę. Supasi Nemunu būrė be vėjo, Šliejas Kęstutis į lieknąjį stiebą, Nuo Alytaus žvalgos desinėn pusėn, Ar pamatys toli Trakų pilį puikią, Kur viešpatavo būriams vokiečių jis, Baliaims Europos pulkams samdininkų. Sminga į tamsumą akys atvertos, Slenka vis laivas. Nė aidas nuo kranto, Svyra galiūno galva ant krutinės, Stingsta stovyla stieban atsiėmus: Rieda rasos lašai į žilą barzdą. Vis pamažiau bealsuoja krutinė, Vis pamažiau skrodžia Nemuną valtis. Puksteli vėjas staiga nuo pakrantės Jaujkurio ankstojo įkūrų dūmus, Pūtos Kęstutis, akis aukštytį kelia, Žiemuose žemę pažinę žemaičių, Mėnuo užblėso jau, žvaigždės nemirga — Per kalną, klonį šešėlis jo auga,

SARGAS PRIE NEMUNO

JONAS MEDENIS

Latvių rašytojas

Per šimtus mylių rūstus ir toks didis, Per kaimą, miestą ir bokštą bažnyčios.

„U, tu, Zemaiti, kėl iš sunkaus miego! Zadina, šaukia tave kunigaikštis, Ilgus metus tau kovoj vadovavęs!“ Balsas galiūno nuaidi krantuose. Sudreba kaimai žemaičių šalyje — Nuo Tauragės ligi pat Biržų kalnų. Lig Panevėžio nuo Nidos pakrančių. Skrieja žilgalviai, vaikai ir kareiviai, Dangūs pamato šviesoj purpurinė, Toje valdovų šviesoj, kur nuo seno Sekė legendose: vaizdą liepsningą, Veidą išblyskusį, ilgą žilą barzdą.

Merkias žmoneliai iš baimės didžiausios, Prie namų slenkstčių išėjo, sustoję. Mato kareiviai kaip juji senoliai: Dreba kaktoj jo išsokusios gyslos, Treška jo pirštai ant rankenos kardo. Dešinė štai pasigrižta Kęstutis, Kairiąją remiasi prieš prūsų tamsą, Vėlinių miglą lyg uždangą praskiria. Auga aukštyn ir kardu pasirėmęs Veizi į Jsrutį, Pilkalnį, Lecą, Į pilką šventkalnį užėžerėje, Veizi į Marburgą ligi pat Dansko.

„Aš tave perėjau, ai dyka žeme, Viso pasaulio tu atmatų gūžta, — Ar suskaitėi? — keturiasdešimt du kartus! Liepsna ugnies aš tave apkabinęs, Karo kirviu aš tave vis kapojau! Galvos tau augo vėl kaip nelabajam: Vieną kirtau, trys užaugo jos vietoj, Tris nukirtau — vėl tau dvylika augo! Spėkos aš vandenį gėriau šaltinį! Tu gėrei kraują, ištroškęs pabaisa: Tukdamas perplyšai, vėlei tuoj kėleis, Velniskais burtais stodamas priešais!“

Kelia jis kardą augštyt virš galvos sau, Lyg užsimodamas kirčiui mirtingam: Šoka galiūnas lyg milžino suoliu Ir horizonte sustingęs sustoja, Pilkalnė, šventkalnė, Danskas pamato Krintant nuo Nemuno Pagėgių pusėn Per visą Prūsiją vaizdą liepsningą. Puola žmoneliai prie žemės veido. Iš tamsumos girdi dundėsį dūslų, Kartos galiūnų staiga ten sujudė, Žvengia žirgai ir kovos kardai žvanga, Kapo velėną pulkai požemio kelia!

Ryto dangus švinta. Ir žemė motė Šaukia. Nurimę pulkai jau velionių.

Tad po akimirkos galvas pakėlė Nuo žemės grumstų prūsai pamato, Mato žemaičiai nuo namų slenkstčių, Mato aukštaičiai pro tamsius langus: Tirpsta miglose Kęstučio šešėlis, Blyksta užgesusios ugnys padangėj: Tik akys reginčios smėigia lig širdžių, O akys artuma amžinybės, Kraupaus likimo neregimas aidas Ir ateities lyg grasinanti liepsna.

Ir slenka Nemunu būrė be vėjo, Slenka pro Juodkrantę mariomis Kuršių, Slenka per Klaipėdą į jūros viltį. Kai Palangoj karo žirgas sužvengia, — Smėlio krante sustoja laivas tarp putų. Sėda Kęstutis į širmoją balną, Raško pageltusį lapą kuklios liepos, Gelsvajį dar raško ažuolo lapą. Lyg šlamesys žiedų liečia jo veidą, — Girdi Birutės savos toly balsą Ir sūnaus Vytauto žingsnius galingus.

Ir pasileidžia keliais karo žirgu, Šventaragio gojun Kęstutis įjoja: Vėl po velėna, po angliais vėl eina, Po pelenų dulkėn savo didybės, — Sėda už stalo dievų su velioniais. Ak, žaliuos lapuos vėl kelsis Kęstutis, Tylų vidudienį, pavakaryje, Eis žilagalvis per kiema, per kaimą, Lankys šventadienį Trakų pilį puikią, Vilija leis į tuščiąją Krėvą. Plauks atgal Nemunu dyviną naktį, Amžinu žvilgniui liepsnait žvaigžysis.

JUBILEJINIS V. JONUŠKAITĖS KONCERTAS

Vincė Jonuškaitė, buvusi Kauno valstybinės operos solistė, savo dainos 25 metų jubilėjų tegalėjo kukliai atšvesti svetūr. Jos jubilėjinis koncertas įvyko spalio 26 d. Mažajame Teatre (Little Theatre) Clevelande. Jonuškaitė yra žinoma kaip talentinga tautinės lietuvių dainos interpretatorė, tad ir jos repertuare vyraavo lietuviška daina. Koncerto pradžioje ji davė Taltal-Kelpšos, Gruodžio, Banaicio, Zilevičiaus, Jakubėno, Strolis harmonizuotas liaudies dainas. Į jos repertuarą įėjo ir modernių mūšų kompozitorių kūriniai, tad ir šiuo atveju ji padainavo Šimkaus Lopsinę, Kačanausko Vai graži, Račiūno Ar atminsi, Banaicio Obelių žiedus ir Jakubėno Zemę kryžių ir smūkelių bei Mėlynus varpelius (Jakubėno naujieji kūriniai ypačiai stiprūs ir gražūs). Svetimajai dainai atstovavo Bizet (solistė padainavo jos mėgstamąją "Carmen" ariją Habanera), Bruch, Čaikovskis, Donizetti, Hahn, Franz, La Forge, Saint-Saens ir kt.

V. Jonuškaitė pasirodė tebesanti "ta pati", tad apie jos dainavimą plačiau kalbėti netenka — pats už save kalba jos vardas. Juo labiau, kad ji dainavo būdama geros formos. Pianinu palydėjo Vladas Jakubėnas. Jis taip pat solo pasikambino tris scenas iš savo baleto "Vaivos Juostos".

Koncerto programos dalį atliko ir Čiurlionio ansamblio mišrus choras, vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio ir pritariamas kanklių orkestras. Padainavo 5 dainas, tarp jų vieną naują (Vaidilūčių malda), dvi su soliste V. Jonuškaite. Į ansamblių dabar įstojo daug jaunimo,

tad jis pasirodė atnaujintu pavaldiu. Ispūdis gražus. Publikos džiaugsma sukėlė jau pačiu savo pasirodymu. Dainavo taip pat gerai ir susilaukė šilto klausytojų pritarimo.

Po koncerto jubilatė V. Jonuškaitė scenoje rengė vardu (koncertą rengė kelios lietuvių organizacijos) pasveikino adv. J. Smetoną ir įteikė adresą. Taip pat į sceną buvo prinešta daug gėlių. Solistė V. Jonuškaitė padėkojo susijaudinusi: gal tai jau buvusi ir jos gūlbės giesmė, bet priėmimas buvęs puikus...

Klausytojų teatsilankė apie 400.

Tačiau koncertas turėjo ir kaikiurių šėšelių. Visų pirma buvo gerokai pavėluota pradėti. Šia liga jau pradeda sirgti bemaž visi lietuvių parengimai, ji labai nemaloni tiems, kurie mėgsta punktualiai ateiti, tad reikėtų įsikišti nuo jos vaistų. Toliau buvo perkrauta programa. Kaip gali persivalgyti ir geriausių valgių, taip lygiai pasidaro sunkus ir perilgas grojimas. Apie tai reikėtų pagalvoti visiems parengimų rengėjams, nes mūsų programos apskritai ištiesiamos, ir atsiminti, jog į koncertus ateina ir paprastų žmonių, kurie apie dainavimo subtilumus neperdaug nusimano. Jiems perilgos programos nusibosta. Pagaliau scenoje reikėtų išvengti ir pergausių pabūvimų, ypač programos atlikimo metu — viena, Amerikoje jie nėra madingi (visais atžvilgiais sveikintinas paprotys!), antra, dažnai kartojami, užuot teikę laukiamo įspūdžio, ilgainiui pradeda erzinti.

St. Barzdukas

FILMAS IR LITERATURA

(atkelta iš 4 psl.)

dramos aktorius Lars Hanssonui yra svetimai mintis skirti Čaplinui Nobelio premiją. "Kaip gi jis gali gauti literatūros premiją?" klausia šis švedų Hamletas. "Žinoma, galima kalbėti apie literatūrą vaizduose, bet kur nueisime, jei literatūrinis sprendimo pagrindus insime taikyti ir kitoms meno rūšims? Yra juk literatūrinis tytytojų, net literatūrinis aktorius. Filmas turi reikalo su vaizdais ir situacijomis, o ne su literatūra."

Visai kitokie vėjai padvelkia parnaso atžalyne, kuris yra filmo bimbalo kaip reikiant įgelas. Novelistas, romanistas ir filmų autorius Sjoeman šiaip ūtaruoja: "Daugumą XX amžiaus rašytojų sutinkame — bent taip atrodo greitomis akimis — prozas ir poezijos srityse. Artėjant prie teatro, jų skaičius tuojau ima mažėti. Mūsų dienų dramaturgas tuojau turi daug sunkumų nugalėti, kol jo veikalas patenka į sceną — prisiminkime tik O'Neill sunkumus, kol jo pjesės ėmė rodytis komerciniame Amerikos teatre.

Filme dar didesnės lemiacijos reikšmės turi reprodukcijos aparatas, priklausomumas nuo publikos, bet vis tiek filmo kaip meno šakos didžiausia problema yra trūkumas rašytojų ir tu, kurie sugebėtų pagaminti filmą tikrai rašytojiškos kokybės. Čaplinas gi yra vienas iš nedaugelio filmo dainių, žiūrint filmos požiūriu, premijos suteikimas jam nereikėtų nusileidimo tam, kas literatū-

riška" — ši rizika yra labai maža — o būtų tik kūrinio meninės individualybės pagerbimas. Žiūrint Nobelio komiteto akimis, klausimas tegalėtų būti, ar Čaplinas yra dainius, ar ne. Jeigu taip — ypač turint galvoje Akademijos paskutiniųjų metų tendenciją nusilinti nuo to, kas ideologiška prie to, kas meniška — tai ar jis pakankamai savarankus, originalus ir sukuriąs ką nors naują? Jeigu ir į šį klausimą teigiamai atsakyti, tai išraiškos forma čia nėra lemiacinės svarbos. Ir iš Shaw juk nereikalavo istosios vartinės romanų, i š Martindal Gard lyriko žygdarbių.

Filmų istorikė ir kritikė Gerd Osten nemori žengti taip toli, kaip prie literatūrinės Nobelio premijos Čaplinui. Anot jos, svarbiausia, kad j filmą būtų žiūrima kaip j savarankišką meno šaką. Literatūrinės premijos paskyrimas gal ir atitolintų filmą nuo to tikslo. "Esmingiausia yra tai, kad filmo išraiškos priemonė yra ne žodis, o vaizdas", deklaruoja filmų kritikė.

Rašytojas ir publicistas Lars Forsell principu sutinka su Osten, bet tik ne Čaplino atveju. Čaplinas, anot jo, yra genialus tvėrėjas, už savo meną pripažintas beveik visų pasaulio rašytojų, taip kad jo atžvilgiu galima padaryti išimtį ir atidaryti jam literatūros sieną. Forsellį prie tokių išvadų privedė jo studijos. Mat, už kokių mėsosios knygynų vitrinose pasirodys jo knyga apie Čapliną. Pagaliau Forsellis nori lyg ir kompromiso — jeigu jau neišsprendžia Nobelio aukso, galima pagerbti jį taikos premija. Bet ir čia jis neatranda Amerikos — prieš kelis metus kai kurie prancūzų rašytojai jį tai premijai buvo siūlę. Tik šiemet kiek blogiau su taikos premija — ji šiais metais neskiriama.

Omaha, Nebr.

Išsikūrė vaidintojų klubas

Prieš keletą savaičių pas mus įsikūrė iš Paryžiaus atvykęs jaunas, energingas ir gabus vaidintinis V. Dagilis. Ilgai nelaukdamas, jis čia įkūrė vaidintojų klubą, kuris parapijos salėje jau daro repeticijas. Jam į pagalbą eina Agurkis, V. Mackevičius, Pratkienė, Šarkaitė ir k. Lapkričio 26 d. jau įvyks pirmasis vaidinimas.

Bažnyčioje visi gieda

Mūsų vargonininkė Edna Gutoski atspausdino daug sekmadieniais bažnyčioje giedamų giesmių. Ji nori, kad visa bažnyčia giedotų. Dėl to sekmadieniais choristai išdalina bažnyčioje lapelius, iš kurių visi pamaldų dalyviai kartu gieda. Pirmą kartą taip giedama buvo lapkričio 9 d. ir gana gerai pavyko.

Jaunimas mokosi lietuvių kalbos

Mūsų kolonininkė jaunimas atsidėjęs mokosi lietuvių kalbos. Pamokos būna parapijos mokykloje sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. rytais. Mokinių skaičius vis didėja.

Išsigijo ūkį

Metus išgyvenęs Omahoje, A. Aidukas netoli nuo lietuvių bažnyčios išsigijo ūkį. Jis pats ir toliau numato dirbti dirbtuvėje, o žmona tvarkys tą nedidelį ūkį ir augins vaikučius. Taip pat gražų namą įsigijo J. Cicėnas, o P. Totilas pats laisvu laiku statosi mūrinį namą. Jam padeda mokyti. F. Pabilionis.

Liet. Bendr. LOK perdavė pareigas

CLEVELAND, OHIO

Lapkr. 7 d. lietuvių klubo patalpose Liet. Bendruomenės Laik. Organ. Komitetas perdavė pareigas spalio 26 d. naujai išrinktai apylinkės valdybai. Be komiteto ir valdybos narių, į bendrą posėdį taip pat atvyko ir susirinkimo prezidiumo pirm. Ig. Malinauskas. Posėdžiui pirmininkavo komiteto vicepirm. inž. Br. Snarskis. Rinkimų komisijos pirm. inž. A. Gargasas perskaitė rinkimų protokolą. Ig. Malinauskas prezidiumo vardu konstatavo, kad skundų dėl rinkimų nėra ir todėl naujoji valdyba pagal rinkimų taisyklę įsteisė. Laik. Organ. Komiteto pirm. St. Barzdukas pasveikino naujai išrinktą valdybą ir palinkėjo jai sėkmingo bei vaisingo darbo. Br. Snarskis plačiau pasisakė dėl Bendruomenės tikslų — ji turinti sudaryti konkrečią darbo programą, savo veikla teikti lietuviams moralinio pasitenkinimo bei materialinės naudos, remti Tautos Fondą, kelti lietuvių kultūrą bei švietimą, išlaikyti savo tautai jaunimą, rūpintis tautine propaganda, organizuoti lietuviškas poilsio vietas, skleisti profesinį švietimą ir kt.

Jaunimo vakaras

Lapkr. 9 d. lietuvių salėje Lietuvių Kultūros Fondo skyriaus valdyba, surengė jau antrą vad. jaunimo vakarą. Šis vakaras taip vadinamas dėl to, kad jo programą atlieka muzikos ir kitų meno šakų mokiniai. Šių metų vakare daugiausia pasirodė pianistų: A. Smetona, V. Grauzinis (juodu buvo stipriais). A. Alkaitis, A. Alkaitis, J. Gailiūšytė, N. Karaliūtė, J. Kavalauskaitė, A. Masiūlionytė, L. Obelenytė (ju mokytojai — B. Smetonienė, Pr. Ambrazas, J. Kazėnas). A. Kordeonu pagrįjo A. Modestavičius (jo mokytojas — Moeholig). Padainavo St. Bruzaitė (J. Kazėno mokinė). Putino "Valdovo" IV scenos ištrauką suvaidino Rūtos teatro jaunieji aktoriai L. Janulevičiūtė, J. Vyšniauskas ir Eg. Zilionis (P. Maželio mokiniai). Smuiku pagrįjo S. Alkaitis (mokytojas M. Brown).

Šitokie vakarai be meninės turi taip pat didelės ir auklėjamios reikšmės: skatina jaunimą dirbti ir augščiau siekti. Jų iniciatorė yra valdybos pirmininkė A. Augustinavičienė, ji taip pat pasiima ir jų surengimo didžiausią naštos dalį.

Klausytojų teatsilankė vos per pusantro šimto. Po programos buvo šokiai su bufetu.

St. P.

DETROIT, MICH.

Koncerto atgarsiai

Lietuvos Vyčių 102 kuopos ir Lietuvių Melodijų radijo programos ruoštas IX. 1. koncertas praėjo puikiai. Puošnioje salėje apie 500 detroitiečių džiaugėsi Algirdo Brazio ir B. Budriūno kvarteto dainavimu bet Patricios Ann Kurtz skambinimu. Neuzmirštamas ir solisto akompaniatorius Aleksandras Kučiūnas, išraiškingai lydėjęs kiekvieną dainą.

Idomus buvo susitikimas A. Brazio su buv. jo pirmuoju muzikos mokytoju Antanu Kveda-

Bridgeport, Conn.

Šeštadienį, XI-8, operetės "Adomas ir Ieva" vaidinimas pavyko gražiai. Vaidino Waterburio parapijos choro artistų grupę, taip pat jie sudainavo kelias gražias liaudies dainas. Viskam vadovavo komp. A. Aleksis. Žmonių susirinko pilnutė parapijos svetainė. Daug pasidaravo parapijos choras ir jo vedėjas A. Stanislauskas. Į vaidinimą atsilankė kleb. kun. J. V. Kazlauskas, ir vikaras kun. P. Pranckus. Taipgi buvo ir solistė S. Stulginskaitė, kuri padainavo St. Šimkaus "Kur bakažė samanota", akompanavo A. Aleksis.

Dabar parapijos choras ir grupė naujakurių artistų mėgėjų ruošiasi pastatyti veikalą "Pražydo nuytytosios gėlės", P. Vaičiūno. Veikalas yra labai gražus ir tinkamas mūsų publi-

likai.

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

ru. Pastarasis su džiaugsmo ašaromis sušuko: "Tai dabar aš tave išgirdau, Algirdai!" O Algis tik šyptelėjo ir pabučiavęs savo "tėvą" nusijuokė: "O pameni, kai aš dar be jokios dainavimo mokyklos ir dar su pakimusi balsu kažkur solo traukiau? Tu tada man pasakei: "Sūnau, tu dainavai, o aš pavargau..."

Auga gražus Atžalynas

XI. 8. detroitiečiai buvo maloniai nustebinti Detroito Lietuvių Organizacijų Centro suvaidinto vakaro. 33 įvairių organizacijų nariai, surežisuoti Z. Arlauskaitės - Mikšienės, suvaidino K. Binkio Atžalyną, pagerbdami prieš 10 metų mirusį autorių ir vakaro pelnų paremdami Lietuvos išlaisvinimą. Vaidintojų vertinam kaip mėgėjus, galima tik pasigėrėti. Šis pastatymas taip pat parodė, kad lietuviškame kultūros darbe gali gražiai bendradarbiauti visų srovių lietuviai. Vaidintojų tarpe matėsi du senosios kartos lietuvių veikėjai: Petras Medonnis ir Justas Pilka.

Jaunieji vaidintojai skautai ir ateitininkai, vaidinę gimnazistus kiekvieno žiūrovo mintyse kėlė žiogo ir Tījūno nuotakas: "Auga, gražus atžalynas auga..." Tik, kad tas atžalynas neuvestų per anksti, kad jo lietuviško žalum neapsėstų svetimų miesto dulkės, reikia dažnai jį gaivinti, laistyti. O panašūs vaidinimai ir parengimai ar nebus tik geriausia priemonė lietuviškumui išlaikyti.

Petras Medonnis, žymus katalikų veikėjas ir dabartinis Detroito Lietuvių Organizacijų Centro Pirmininkas gruodžio mėn. pradžioje švenčia 60-ties metų sukaktį.

XI. 5. po sunkios ir ilgos ligos mirė jaunas (28 metų) skautų veikėjas Vytautas Tarvainis. Sveikatą palaužė bolševikų kalėjimas (jo brolių bolševikai nužudė) ir tremtis. Giliam skausme paliko motina ir sesuo. Jo gedi ir visi draugai, nes velionis pasižymėjo būdo skaidrumu.

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

P. Natas

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

Lietuvių laimėjimas

CHICAGO, IL. — Šio miesto lietuvių laimėjimas per praėjusius balsavimus yra nemažas. Svarbiausias lietuvių kandidatas adv. Antanas Olis laimėjo. O laimėjo ne bet kaip: adv. A. Olis perrinktas šešerių metų terminui į Chicago Sanitary District trustistų, prisišlavę daugiau balsų, negu gen. D. Eisenhoweris. Balsų daugumą adv. Olis gen. Eisenhowerį virsijo ir pačioje Chicagoje ir Cook apskrityje. Pačiame mieste, kur per eilę metų viešpatuoja demokratai, adv. Olis, eidamas respublikonų sąrašą, gavo 872.653 balsus, o gen. D. Eisenhoweris tegavo 836.899. Gub. A. Stevenson, demokratų kandidatas į prezidentus, Chicago mieste gavo 995.360 balsų.

Demokratų sąrašą buvęs kandidatas į teisėjus lietuvis adv. Alphonse Wells taipgi laimėjo. Jisai gavo 788.087 balsus.

Adv. Antanas Lapinskas, kandidatas į teisėjus respublikonų sąrašą, neišrinktas. Jisai tegavo 663.165 balsus.

Nors respublikonai Chicagoj paveržė daug demokratų laikytų pozicijų, bet į teisėjus nepateko nė vienas respublikonų kandidatas. Ir respublikonai ir

demokratai turėjo po 13 kandidatų į teisėjus. Dabar Chicago lietuviai turi du saviškius teisėjus: dabar išrinktą adv. Wells ir seniau išrinktą John T. Zuris.

Komitetas, kuris buvo susidaręs adv. Oliui ir adv. Lapinskiui remti, ketvirtadienį, lapkričio 6 d., Chicago Lietuvių Auditorijoj suruošė banketą. Buvo kviešti tie, kurie pinigais ir darbu prisidėjo prie laimėjimo. Svečių tarpe buvo prel. B. Urba, šv. Jurgio parapijos klebonas, kun. P. Činikas, MIC. "Drago" administratorius ir konsulas Dr. P. Daužvardis su žmona.

F. G.

Prisimena užmirštąsias Vargo Mokyklas Vokietijoje — Kalėdoms dovana

Chicago Lietuvių Moterų Klubas auka Balfui — Kalėdinėmis metais pirmoji dovana skirta tremties vargo mokykloms — pasiekė Balfio Centrą lapkričio pradžioje, laiku, kad prieš Kalėdų šventės būtų galima laisvai aukas Vargo Mokyklose Europoje gauti \$100.-00 čekį prisuntę p. Juzė Daužvardienė.

Chicago Lietuvių Moterų Klubas yra gausiai aukojęs Balfui ir tremtiniams.

Dykai išbandymas REUMATISKŲ SKAUSMŲ ARTHRITIS

Jei dar niekad nevartojot ROSSE TABS nuo raumenų skausmų, artritį ir neuritį, tai kodėl jus nebandyti šiandien mūsų išbandymu? Jūs tūkstankiai vartojate jau virš 25 metų.

Šio laikraščio skaitytojams vaistai siunčiami dykai. Mes kviečiame jus juos išbandyti. Leiskite atsiųsti jums siuntinį 24 tabletės dykai. Jei nepilnai būsite patenkintas gaunama pagalba, grąžinkite likusią dalį ir už tai nebusite mums skolingas. Bandymas nekainuos jums nė vieno cento. NESIUSKIL PINIGŲ. Tik tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą.

ROSSE PRODUCTS CO., 2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill. Dept. X-3

Telephone: DEARBORN 2-0819
TO PLACE HELP WANTED ADS.
Ask For Ad Taker

Help Wanted—Male and Female

CITIZENS STATE BANK OF DOWNERS GROVE

WE ARE INVITING YOU TO VISIT OUR NEW HOME GENERAL BANKING Hours: 9 A. M. to 3 P. M. Closed All Day Wednesday

HOME LOANS, AUTOMOBILE, REAL ESTATE & F. H. A.

We are members of F. D. I. C. EDWARD A. VOLBERG, president, R. C. BROGMUS, Executive Vice Pres., R. P. MAKELA, Cashier.

5110 MAIN

DOWNERS GROVE 198

YOUNG MEN

24 — 30

Before you decide—select security for tomorrow We will train you to learn mechanical operation No experience necessary. Permanent with opportunity for overtime. — Pleasant surroundings and people Company cafeteria. Insurance. Many other benefits.

Mr. Drews

De Luxe Check Printers, Inc.

3456 NO. KEDZIE

LOOK IN YOUR OWN NEIGHBORHOOD — WORK NEAR HOME

YOUNG MEN Age 24-30

We will train you to learn mechanical operation. No experience necessary. Permanent with opportunity for overtime. — Pleasant surrounding and people. — Company cafeteria many other benefits. — Mr. DREWS

DE LUXE CHECK PRINTERS, INC.

3456 N. Kedzie

BOSTONO ŽINIOS

NORWOOD, MASS.

Iškilminga sukaustuvių vakarienė

Lapkričio 9 d. įvyko šios parapijos jubiliejinio metų užbaidymas.

9 val. ryto už parapiją šv. mišias atliko kun. P. Šakalyas, o progai pritaikytą pamokslą pasakė kleb. F. Norbutas. Savo pamoksle pasidžiaugė parapijos veikla ir pasiektais laimėjimais, o už mirusius šios parapijos kunigus ir parapijiečius sukalbėjo maldą. Be to, dar kvietė parapijiečius, prašydamas pritarimo naujam sumanymui, ryžtasi prašyti vyskupą, kad jis nuolatiniame apgyvendintų seselės Norwoode. Iki šiol parapijos vaikučius auklėti seselės padėdavo tik tarpais atvykdamos, tačiau jų pamokų permaža. Kadangi į šias pamokas atsilanko vaikučių daugiau kaip 180, tai kleb. F. Norbutas ryžtasi išlaikyti seselės, kurios tiems vaikučiams teiktų nuolatinį religinį ir tautinį auklėjimą.

Vakare 6 val. prasidėjo iškilminga vakarienė. Vadovaujant kleb. F. Norbutui ir kun. P. Šakaliui, garbės prezidentu buvo paskirti svečiai ir parapijos veteranai — įkūrėjai: monsignoras J. Minihan-Dean, kun. J. Švagzdys, kun. A. Abraščinskas, kun. A. Klimas, kun. K. Jenkus, kun. A. Janiūnas, kun. J. Naudžiūnas, kun. J. Petrauskas, John B. Kennedy — Town Manager, Clebent A. Riley — Chairman of the Board of Selectmen, Mr. Harry B. Butters, Vincas Kudirka, P. Kuras, P. Kudirka, I. Grudinskas ir S. Versekas.

Po nuotaikingų vaišių, prasidėjo kalbos. Pirmas žodį tarė vienas parapijos kūrėjų Vincas Kudirka; jautriai prisiminė pirmąsias parapijos kūrimosi dienas, sunkumus ir nepriekius.

Išskeldami parapijos nuveik-

tus darbus, dabartinę veiklą, ateities siekimus ir perduodami linkėjimus dar kalbėjo msgr. J. Minihan — Dean, kun. A. Janiūnas, H. B. Butters, Cl. A. Riley, J. B. Kennedy, G. K. Griffin, V. Kasauskas, kun. P. Šakalyas, K. Šimėnas ir paskutinis kalbą pasakė buvęs šios parapijos kleb. kun. J. Švagzdys.

Reišiant padėką ir pagarbą kleb. F. Norbutui vietos naujakurių vardu K. Šimėno buvo įteikta specialiai apdirbtas viršelis su inkrustuotu karo muziejaus vaizdėliu A. Šapokos "Lietuvos Istoriją". Sešadienės mokyklos vardu mokinės Duobaitė, Ridikaitė ir Tumaitė įteikė Trakų pilies paveikslą. Apibūdindama paveikslą prasmę, A. Tumaitė padėkdamavo eilėraštį "Trakų pilis".

Muz. V. Kamantauskui a-komponuojant, A. Kontrimas solo padainavo "Oi kas" — S. Šimkaus ir "Sing me to sleep" — Edwin Greene, o ilgametė parapijos choristė ir solistė Novikienė solo padainavo "Esu ant šio svieto" — Zemačio ir "Kur bakaž samanota" — S. Šimkaus.

Parapijos choras, muz. V. Kamantausko vadovaujamas, sudainavo tris dainas: "Po aukštus kalnus", "Vėjas lapą nuklėtė" ir "Gaideliai gieda ryluotą".

Baigiant šią iškilmingą vakarienę, kleb. F. Norbutas ir kun. P. Šakalyas išreiškė viešą padėką visiems, kurie prisidėjo prie bažnyčios remonto darbu, aukomis ar kitokiu būdu parapijai pasitarnavo, ypač G. Pazniokui, F. Nevinskui, J. Versekui, A. Navickui, adv. B. G. Sykes, H. Balučui ir eilei kitų asmenų.

Negalima praeiti nepastebėjus, kad šią iškilmių ruošos didelę dalį ant savo pečių išnešė parapijos vikaras kun. P. Šakalyas.

CAMBRIDGE, MASS.

Įvyko BALFo susirinkimas

Spalio 26 d. įvyko Balfio 60 skyriaus veikėjų susirinkimas. Jame dalyvavo centro atstovai J. Valaitis susirinkimus painformavo apie tremtinių padėtį Europoje. Po susirinkimo dalyviai sumetė \$24 aukų (K. Petrelis iš Somerville \$8, M. Norbutas \$5, kiti po mažiau).

Ligi BALFo seimo ateinančių metų sausio 9-10 d. nutarta dar suaukti platesnį visų lietuvių organizacijų valdybų bei veikėjų susirinkimą šalpos reikalams aptarti.

Atšventė sidabrinį jubiliejų

Spalio 26 d. Lietuvių Katalikų Klubu auditorijoje įvyko Petriui ir Onai Rudaiciams pagerbti banketas, minint jų vedynio gyvenimo 25 metų sukaktį. Pabroliu buvo A. Daukantas, o pamerge Teberienė. Svečių buvo pilnutėlė salė. Jie sukaustuvininkams pareiškė nuširdžių linkėjimų ir įteikė nemažą vertingų dovanų.

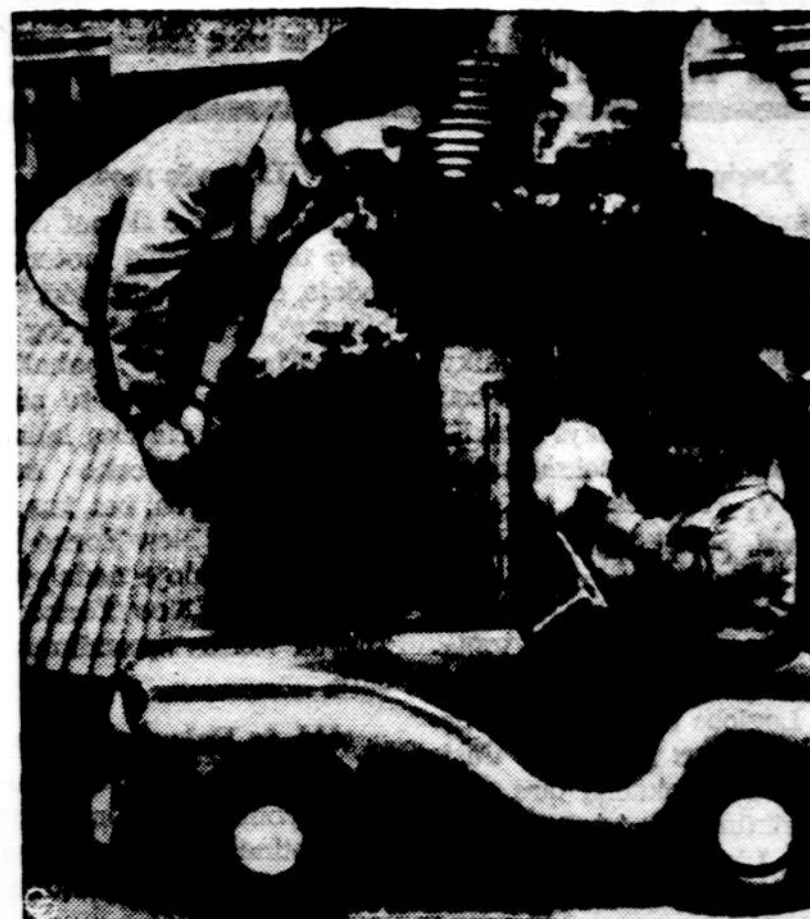
Programą vedė V. Sabas iš Medford, Mass. Muzikinę dalį tvarkė varg. M. Karbauskas, kuris akomponavo dainininkam V. Jankauskaitei ir K. Samoliui. Pabaigoj keletą dainų dar padainavo ir Pavydienė iš Dorchesterio.

Po vaišių buvo smagūs šokiai, grojant sukaustuvininkų žento A. Pastelio parūpintam orkestrui.

Banketą ruošti sumanė ir jo ruošą tvarkė sukaustuvininkų bičiuliai Skyriai. Valgius gaminant, vyriausia šeimininkė buvo Smilgienė, o jai padėjo Skyrienė, Šimkienė, Remeikienė, Mačiukienė ir Survilienė.

Pagerbė nuotaką

Lapkričio 8 d. H. A. Plekavi-

Anglijos sosto įpėdinis princas Karolis savo ketverių metų sukaustuvių proga gautame dovanų valčiškame automobilyje. Motina karalienė Elzbieta jam duoda nurodymų, kaip tuo automobiliu važinėti.

ZALETSKAS
FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Grabarioriai ir Balsmuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Kopijčia šermentinis dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 5-0515
800th Boston 5-0000

WAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsmuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška kopijčia šermentinis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiasiomis kalbomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

S. Barasevičius ir Sūnus
FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. South Boston 8-2590

Lithuanian Furniture Co.
MOVERS —
SO 8-4618
INSURED and BONDED
Local and Long Distance Movers
326-328 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

A. J. NAMAKSY
Office Tel. SO 5-0915
REAL ESTATE & INSURANCE
409 W. BROADWAY
So. Boston, Mass.
RES. 37 ORIOLE STREET
West Roxbury, Mass.
Tel. PA 70402-M

SAVE TIME MONEY WORK with **York Heat**

Mes instaliuojame visokios rūšies žibalinį (aliežumi) šildymą. Nereikia neišlioti pekuų semtuvo. Nemokamai apskaičiuojame, kiek kainuos.

BROCKTON SERVICE
Oil Burner and Heating Service
520 MAIN STREET BROCKTON, MASS.
Tel. 2608

Didelis gyvulių tikslumas Lietuvoje

Antrasis pasaulinis karas labai smarkiai palietė Lietuvos gyvulių ūkį. Jau per pirmąją bolševikų okupaciją buvo išnaukinti Lietuvos veisliniai gyvuliai, dalis jų išgabenta į Rusiją. Nemaža gyvulių išsivežė ir vokiečiai. Taip bolševikai, antrą kartą okupavę Lietuvą, rado smarkiai sugriautą Lietuvos gyvulių ūkį. Visokiais būdais mėgino jį atstatyti, bet, įvedę kolchozų, dar labiau sugriovė. Pats M. Gedvila siemė puolė, kad neįvykdytas gyvulių auginimo planas. Praeitais metais Lietuvoje buvo pastatyta tvertų 27,000 raguočių 27,000 kiaušidžių ir 50,000 paukščių, tačiau "gyvulininkystės augimo planui įvykdyti siemė reikia jos skaičių padidinti 46 proc." (o kiaušinių net 65 proc.). Nespėta to įvykdyti nei "Agro-zootchnikos kursuose" įjungti 22,000 kol. ūkininkų, per 1951 m. paruošti 13,000 brigadininkų, fermų vedėjų, kiaušinių sėrėjų ir t.t.

Kaip Lietuvoje remontuojami traktoriai?

Krašte yra įkurtos mašinų ir traktorių stotys, kurios aptarnauja apylinkę. Tačiau valdiško turto niekas nežūri, traktoriai neveikia, kai reikia žemę arti. Sovietinė spauda užsipuolė Vilniaus ir Kauno mašinų traktorių stotis. Pvz. Lentvario stotis pagal planą atremontavo vos 9 traktorius, bet ir tų pačių važiuoti tegalėjo tik 3. Panaši padėtis esanti Panevėžio, Balbieriškio, Vievo, Širvintų ir kitose stotyse.

NAUJA GYDUOLE

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų, uogų, šaknų, ir lapų; ji yra varto jama nuo visokių nerviškių ligų ir nerviškių galvos skaudėjimų. nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikimų — istvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia ligą sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras \$8.00, pusė svaro \$4.00, ketvirtis svaro \$2.00.

Prisiūniam į namus.

ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway,
South Boston 27, Mass.

SKAITYKITE IR PLATINKITE
plačiausiai Amerikoje skaitomą laikraštį
"DARBININKĄ"
IŠEINA DU KARTUS SAVAITEJE
aštuoniuose dideliuose puslapiuose, gausiai iliustruotas paskutinių dienų politikos ir lietuvių visuomeninio gyvenimo paveikslais.

"DARBININKAS" gina darbininkų reikalus ir krikščioniškoje dvasioje kovoja prieš komunizmą bei kitus darbininkų navergejus.

"DARBININKAS" jungia visas Amerikos lietuvių kolonijas gausiomis korespondencijomis.

"DARBININKAS" turi visose lietuvių kolonijose plačią paslaulyje savo ypatingus korespondentus.

"DARBININKAS" turi įdomius kūrybos, moterų, jaunimo, sporto ir kitus skyrius.

Jau nerasime lietuvių kolonijos visame pasaulyje, kurios nelankytų "DARBININKAS".

Tenelieka nė vienos šeimos be lietuviškiausio ir patrauklaus laikraščio "DARBININKO".

Nedelsdamas atkirpk šią atkarpą ir pasiųsk "DARBININKUT", 690 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

"DARBININKĄ" leidžia Tėvai Pranciškonai. Redaguoja redakcinė komisija.

Prenumeratos kaina metams:
J. A. V. — \$5.00
Brooklyn, N. Y. — \$5.50
Kanadoje — \$5.50
Užsienyje — \$5.50
Pusmečiui — \$3.00

Malonėkite man siuntinėti "DARBININKĄ".

Vardas _____ Pavardė _____

Adresas _____ (numeris) _____ (gatvė) _____

_____ (Miestas) _____ (Zona) _____ (Valstybė) _____

Siunčiu \$ _____ Skaitytojas: senas _____ naujas _____

195 _____ m. _____ mėn. _____ d.

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
NEW YORK, N. Y.
485 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.

NEW YORKO NAUJIENOS

J. E. Vysk. V. Brizgys,
lankdamasis New Yorke,
Bolfo vajuos proga Vokietijoje
pasilikušiem seneliams ir ligo-
niams paaukojo 100 dol.

Adv. Frank Alexis,
žinomas vietos veikėjas, kurį
laiką buvo išvykęs į Mass. val-
stybę, kur sirgo jo tėvas. Pe-
reitą savaitę, po operacijos, jo
tėvas mirė, sulaukęs 87 metų
amžiaus. Frank Aleksio brolis
Stanley gyvena Long Island, o
jo sesuo Ursulė Sinkevičienė
gyvena Mass. valstybėje.

Al. Brazis
dalyvavo Metropolitan Ope-
ros premjeroje, dainuodamas
savo partiją G. Verdi operoje
"Il forza del destino". Iš Čika-
gos buvo atvykęs jo žmona Al-
dona, kuri tenai gyvena su
dviem dukrelėmis.

Dr. kun. St. Valiūšaičio
iniciatyva airių parapijoje K.
Motūzas rodė lietuviškus fil-
mus. Buvo prisirinkusi pilna
salė. Kartu dr. kun. St. Valiū-
šaitis susirinkusiems papasako-
jo apie dabartinę sunkią Lietu-
vos padėtį.

"Ateities" žurnalo administracija

nuosirdžiai dėkoja visiems
prisidėjusiems prie sėkmingai
pavykusio parengimo pereitą
sekmadienį Apreiškimo parapi-
jos salėje. Pirmiausiai padėka
priklauso Waterburio lietuvių
scenos mėgėjų teatrui, jo vado-
vams ir vaidintojams gražiai
suvaizdinusiems V. Adomėno 3-
jų veiksmų komediją "Sveti-
mos plunksnos". Ir šį kartą te-
atras sutraukė pilnutėlę para-
pijos salę publikos. Nuosirdi
padėka priklauso parapijos kle-
bonui kun. N. Pakalniui už vi-
sokeriopą paramą ir gilią "Ateit-
ties" reikalų supratimą. Lygiai
taip pat dėkojame salės prižiū-
rėtojams bei vakaro patarnau-
tojams, parodžiusiems daug pa-
siaukojimo ir širdies. Esame
dėkingi visiems uoliesiems at-
eitininkams padėjusiems pala-
kyti tvarką ir pagelbėjusiems
svėčiams. Padėka priklauso ir
visiems vakaro dalyviams.
Gausus žūrovų būrys gražiai
įvertino idealistų vaidintojų pa-
stangas ir savo auka parėmė
"Ateities" žurnalą.
Ačiū visiems.
"Ateities" žurnalo
administracija.

Gen. EISENHOWER išrinktas JAV prezidentu Commodore vieš-
butyje, New Yorke, kalbasi su A. S. Trečioku, prisimindamas Lietuvą
ir lietuvius, kuriuos yra sutikęs, būdamas Lietuvoje. A. S. Trečioka iš
Newark, N. J. buvo pakviestas dalyvauti rinkimų dieną Centralinio
Respublikanų Rinkiminio Komiteto būstinėje, Commodore viešbutyje,
New Yorke, kaip Lietuvos patarėjas.

Kariuomenės šventė,

rengiama New Yorko liet.
organizacijų, įvyksta lapkričio
23 d. Pradedama 11 val. pamal-
domis už žuvusius dėl Lietuvos
laisvės. Pamaldos bus atlaiky-
tos Angelų Karalienės par. baž-
nyčioje. Mišias laikys kun. J.
Aleksiūnas, pamokslą sakys
kun. V. Piktūna.

4 val. popiet švabų salėje,
474 Knickerbocker Ave.,
Brooklyne, įvyksta iškilmingas
minėjimas ir koncertas. Vėliau
vėjų apeigoms vadovaus Ameri-
kos Legiono vadas kap. P. Jur-
gėla. Himnus giedos Al. Vasi-
liauskas. Invokaciją tars prel.
J. Balkūnas. Pagrindinę kalbą
sakys Lietuvos kariuomenės
generolas Povilas Plechavičius.

Minėję minėjimo dalį atliks
Juliusas Kazėno vadovaujamas
oktetas (dvigubas kvartetas)
"Ažuolas".
Oktetas "Ažuolas" yra iš
Clevelando ir šį kartą pasiro-
dys New Yorke pirmą sykį. Po
keletą kartų šis oktetas yra
jau rodęsis Čikagoje, Pittsbu-
rge ir kt. lietuvių kolonijose. Vi-
sur jis yra susilaukęs labai pa-
lankių atsiliepimų.

Savo programoje oktetas tu-
rės visą eilę geriausių lietuviš-
kų patriotiškų karinių dainų.
Antroje dalyje bus lietuvių ir
svetimų kompozitorių kūriniai,
jų tarpe ir keletas ištraukų iš
operų, kaip, pvz., kareivių mar-
šas iš op. Faustas ir kt.

William A. Senkus,

Elizabetho vyčių vicepirmi-
ninkas ir spaudos informuoto-
jas, praneša, kad lapkričio 5 d.
Elizabetho vyčiai surengė pa-
gerbimo vakarienę Onai Mit-
chell, kuri paskutiniame Vyčių
Seime išrinkta sekretorės pa-
reigoms. Kalbas pasakė Eliza-
betho vyčių pirm. K. Oskutis ir
kt. Apie O. Mitchell yra plačiai
rašius Elizabetho amerikiečių
spauda.

Reikalinga nauja patalpa Brooklyno pašto įstaigai

Pašto viršininkas Edw. J.
Quigley skelbia, kad Brooklyno
pašto įstaigai greitai laiku rei-
kalinga patalpa 12,500 kv. pė-
dų pločio Pennsylvania ir Pit-
kin gatvių rajone.

Apatinis aukštas 9,000 kv.
pėdų, 2,300 kv. pėdų antram
aukšte ir 1,200 kv. pėdų skle-
pe.

Pageidaujama pakankamai
vietos pakrovimo platformoms
ir sunkvežimiams pastatyti.

Suinteresuoti prašome kreip-
tis į Mr. J. A. Raplinger, Post
Office Inspector, Brooklyn 1,
N. Y.

Lietuvės moterys

iš New Yorko šiemet nedaly-
vavo tarptautinėje moterų pa-
radoje, nors pereitą sykį "Dar-
bininke" buvo rašyta, jog New
York Times buvo pabaltietes
minėjęs. Kaip žinia, tų parodų
organizavimu čia visą laiką rū-
pindavosi New Yorko Ameri-
kos Liet. Taryba, bet jau antri
metai iš eilės New Yorko lietu-
vės toje parodoje nedalyvau-
jamos, todėl New Yorko Liet.
Taryba tokius sprendimus pa-
darė.

Ald. ir Vainutis Zikarai

lapkričio 17 d. paminėjo sa-
vo vedybinio gyvenimo pirmą-
sias metines. Ta proga gauta
daug sveikinimų iš bičiulių.

Liet. Kat. Darbininkų

Klubas šį penktadienį šaukia
savo susirinkimą "Darbininko"
redakcijos patalpose. Visi na-
riai ir svečiai kviečiami daly-
vauti.

Aleksas Mrozinskas

perpildytoje Carnegie salėje
akompanavo solistams ir su or-
kestru atliko keletą dainų
koncerte, kuriame Th. Katz
grojo smuiku ir dirigavo orke-
strą.

Menininkai telkiasi New Yorke

New Yorkas vis daugiau su-
traukia lietuvių menininkų.
Praeitą savaitę atskėlė režisie-
rius Jurgis Blekaitis ir daili-
ninkas — grafikas Viesulas.
Reikia tikėtis, kad atskėlus J.
Blekaičiui, bus pajudintas lie-
tuviškasis teatras, nes čia gyve-
na tiek mūsų dramų aktorių,
kad ji drąsiai galėtų pastaty-
ti vieną kitą veikalą.

Daug smagiau yra aukoti,
negu tos aukos sau prašyti. Bet
Jūs prašysite aukos ne sau, o
Vokietijoje pasilikušiem mūsų
seneliams ir ligoniams. Kreip-
kis į artimiausią Bolfo rinkla-
vos postą ir gavęs aukų lapą,
prašyk savo kaimyną, pažista-
mą ar svetimą aukos.

Lietuviška šeima ieško LIETUVES MOTERS NAMŲ RUOŠAI

Pilnas išlaikymas. Atskiras
kambarys su vonia. Atlygini-
mas pagal susitarimą. Adresas:
120 Paine Ave.,
New Rochelle, N. Y.
Telef. NE 2-9664

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ LAPKRIČIO 23 D.

11 VAL. — Angelų Karalienės par. bažnyčioje pamaldos
už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Mišias laikys kun. J.
Aleksiūnas, pamokslą sakys kun. V. Piktūna, giedos
Pr. Dulkės ved. chorą.

4 VAL. PO PIET — Iškilmingas minėjimas ir koncertas
SCHWABEN HALL, 474 Knickerbocker Ave., Brook-
lyn, N. Y. Vėliavų įnešimas ir himnai. Invokacija —
Prel. J. Balkūnas. Pagrindinė kalba — Gen. Plechavi-
čius, dainuoja Clevelando vyrų oktetas "Ažuolas", vad.
J. Kazėno, akomp. A. Mrozinskos.

Minėjimą rengia ir visus dalyvauti kviečia: Amerikos
Lietuvių Legionas — American Legion—Lithuanian Me-
morial Post — Amerikos Liet. Karių Sąj. "Ramovė", Ame-
rikos Liet. Taut. Sąj. 1-sis Skyrius.

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius
šeštadieniais 2 val. popiet.—WWRL 1600 kc—5000 w.

GYVUOJA PER 23 METUS

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai,
naujiensos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai
šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. Evergreen 4-9293

J. P. GINKUS
Direktorius

AD. JEZAVITAS
Muzikos Dir.

J. VALAKAS
Pranešimų Dir.

Bolfo koncertas

Sekmadienį, lapkričio 16 d.,
įvykusiame Bolfo koncerte, ku-
ris sutraukė publikos mažiau,
negu pernai, dalyvavo: Angelų
Kar. parapijos, Apreiškimo pa-
rapijos ir Operetės chorai su
savo dirigentais. Buvo pasaky-
ta gražių kalbų. J. Valaitis pra-
vedė aukų vąjį ir surinko apie
1,200 dol.

Pinigais ir daiktais

Bolfo centre per spalio mėn.
gauta: pinigais \$3,877.15, rūbų
ir kitų daiktų — 5466 svarai.

Simonas Kontrimas

Didžiąjame New Yorke jau
yra surinkęs 130 prenumerato-
rių Lietuvių Enciklopedijai.

P. ir V. Kiaulėnai,

dailininkai iš Čikagos, porą
savaičių paviešėjo pas Pr. La-
pienę Stony Brooke, atsikėlė į
New Yorką.

Trys didieji,

kaip lietuviškoji visuomenė
jau yra įpratusi vadinti Bernar-
dą Brazdžionį, Antaną Gustain-
tį ir Henriką Kačinską, daly-
vaus "Gabijs" žurnalo litera-
tūros vakare, kuris įvyks gruod-
žio 7 d. Apreiškimo par. salė-
je. Programoje bus visiškai
nauji kūriniai.

Onos Kaskas ir A. Brazio

dainų koncertas, kuris įvyks
sausio 18 d. Brooklyn Academy
of Music, yra didelis susidomė-
jimas. Bilietų kreipiasi lietu-
viai iš New Haven, Hartford,
Philadelphijos ir kt.

LIETUVOS
ATSIMINIMAI
RADIO VALANDOS
SESTADIENIAIS
4:45
5:30
STOTIS
WEVD
JACK J. STUKAS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N. J.
TEL.
WAVERLY
6-3325

Net du orkestrai

gros L. Vyčių 41 kuopos šo-
kuose, kurie Kalėdų vakarą
ruošiami Apreiškimo par. salė-
je.

A. ANDRIUSKEVIČIUS LAIKRODININKAS

Čia parduodami ir taisomi
laikrodžiai, žiedai, apyrankės,
guskarai ir kiti puošmenys bei
brangenybės. Kreipkitės:
485 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. Jamaica 3-7722

SCHOLES BAKING, Inc.

V. Lukas — Vedėjas
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8802
Lietuviška duona — geriausia
duona. Mes kepame duonas, py-
ragus ir pyragėlius pagal visu
skoni. Tortai, ypatingai pyragai
vestuvėms, krikštynoms ir ki-
tokioms iškilmingoms progoms.
Užsakymai išpildomi kogeriau-
siai. Išvežiojame į krautuves ir

Tel. Evergreen 8-1805

VINCAS VAIČIONAS Grocery and Butcher Store

Ten pat išnuomojami kambariai
vienam vyrui, apšildomi ir apa-
tarnaujami.
38 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

Graborius - balsamuotojas

231 Bedford Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Tel. STAG 2-8843

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. Ballas — Direktorius
Alb. Baltrūnas — Balton
Reikėtų Vedėjas
660 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC

SHALINS

(Shalinskis)

FUNERAL HOME

AIR CONDITIONED

84-02 Jamaica Ave.

(at Forest Parkway Station)

Woodhaven, N. Y.

Suteikiame garbingas laidotuves

Koplyčias suteikiame nemokamai

visose miesto dalyse.

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI:

F. W. Shalins ir J. B. Shalins

Tel. Virginia 7-4489

Tel. Evergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(Armakauskas)

Graborius - balsamuotojas

Moderniška Koplyčia

423 Metropolitan Ave.

Brooklyn, N. Y.

Parduodami NAMAI

FIGGS, GERL, GEROJ VIETOS
RIDGEWOOD—6 seimoms mū-
rinis namas, šviesūs kambariai;
CYPRESS HILL 3 seimoms, tu-
ti kambariai; WOODHAVEN 2
seimoms medinis namas, abudu
aukštai (florai) tušti pirkėjui;
EAST NEWYORK — kampinis
namas su salūnu, restoranu ir 2
seimoms viršuje tušti kambariai.
Gera proga, kas nori įsigyti na-
mą ir biznį, nes parduodamas ir
biznis. Vieta gera, lietuvių ap-
linkoje.

J. VASTONAS

REALTY and INSURANCE

108-07 Liberty Ave.

Richmond Hill 19, L.I., N.Y.

Tel. Virginia 8-2230

P. J. BAGDANAVIČIUS, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

185 Clinton Avenue

Brooklyn 8, N. Y.

Tel. MAIN 4-8889

Priėmimo valandos:

Kasdien 2-4 ir 6-8 p.p.

Šeštadieniais 10-12 ryto ir vakarais

Ofiso tel. GLAMORE 5-3094

Namų tel. GLAMORE 2-4448

DR. VACLOVAS PAPROCKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1357 Bushwick Ave., Brooklyn 7, N. Y.

Priėmimo valandos:

Kasdien 12:30-2 ir 6-8 p.p., šeštadi. 10 iki 3 p.p.

Užkurus ketvirtadienius ir šventadienius

DR. VYTAUTAS AVIZONIS, M. D.

AKIU, AUSU, NOSIES IR

GERKLES LIGOS

30. E. 60th St. New York City

Telef. Murray Hill 8-8677

12 Shore Lane, Bay Shore, L. I.

Telef. Bay Shore 3710

VALANDOS:

Susitarus: antradi. ketv. ir

šešt. nuo 4 iki 8 v. v.

Susitarus: pirm., treč. ir

penkt. visą dieną ir šešt.

tik iš ryto.

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, plaučių, odos, kraujų, vidurių ir kitų ligų gydytojas.

Apšildytas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-8.

Mokslus baigė Europoje

128 E. 96th St., NEW YORK CITY

Vid. Lexington Ave. poštinio traukinio stotis. Lengva privačiuoti su

visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui — Woodhaven, Richmond
Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius
ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose
— greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.

Tel. Virginia 7-1896

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

VYTAUTAS BELECKAS, savininkas

BARAS, RESTORANAS, DIDELE SALE SUSIRINKI-

MAMS, VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PUOTOMS

VISI KVICIAMI ATSLANKYTI

1883 MADISON STREET, BROOKLYN 27, N. Y.

(Prie Forest Ave. stoties) (RIDGEWOOD)

Tel. EV. 2-9586

Telefonas: EVERGREEN 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MIŠUNAS IR SONUS EDWARD MIŠUNAS

Savininkai

LIETUVIŠKA UŽEIGA, KUR VISI MYLI UŽEITI

Pavieniai ir su šeima, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti

Importuoti konjakai - Uzkandiniai - Televizija - Muzika - Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Tel. Evergreen 6-5181

KARL EHMER — PORK STORES

Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai

ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

68-38 Myrtle Avenue

Glendale, N. Y.

68-38 Forest Avenue

Ridgewood, N. Y.

136-58 Roosevelt Avenue

Flushing, N. Y.

68-0